

SLOVENEK

Cena inzeratov:

Enostopna petina vrste malih
oglasov po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, posilna itd.
po Din. 4-.Pri večjem naročilu popust.
Izbeje vsak dan izvešiti
peneuljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Naročnina:

za državo SHS:

do preklica:

a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno " 12

za inozemstvo:

mesečno " Din 23

Sobotna izdaja:

v Jugoslaviji " Din 20

v inozemstvu " " 40

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne aran-
žirane št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praška in dunaj 24.797.K jesenskemu zase-
danju skupščine.

Danes se otvori jesensko zasedanje narodne skupščine. Vlada je v skrbeh, kaj ji bo to zasedanje prineslo, ker le dvomi, če morda ne pridejo v narodno skupščino poslanci Hrvatske republ. seljačke stranke in ostalo opozicijo skupaj ne zrušijo radikalne vlade. Tolaži se pa s tem, da Radičevcev skoro gotovo ne bo, ker vsled izkušenj v prošlem letu ne zaupajo demokratom, ki bi se utegnili, če pade radikalna vlada, združiti z radikali in z njimi skupaj po receptu stare koalicije Pašić-Pribičević-Pucelj nadaljevati močnejše in trdnje korupcije centralistične politike. Pa četudi Radičevcev ne bo, vladi ne bo poslano z rožicami, razen če pridobi kako opozicijsko skupino, da bo s pasivnim zadržanjem in dogovorjeno abstinenco olajšala vladi njen težki in za dalje časa nevzdržni položaj. Saj je vlada sedaj popolnoma odvisna od Nemcev in džemijetovcev, kar izpodkopava njen ugled vsled koncesij, ki jih mora dajati svojim sedanjim vladnim zaveznikom. Pašić bo pač napel vse sile, da po starem balkanskem načinu pridobi kakšno frakcijo. Sedaj vrta pri zemljoradnikih, kjer ima v svoji sredi izkušenega političnega mešetarja, ki je že večkrat dokazal, kako se da čez noč zateči volivni program in z razvito zastavo priti v vlado. Ali ni to sumljiv znak, da poslanec Pucelj kot »opozicionalec« na vseh svojih shodih napada najodločnejšo opozicijo proti sedanji vladi, Jugoslovanski klub, da mu ni treba govoriti mnogo proti radikalski vladi? Če se pri tem rad skrega z desnico, kaj zato?

Tudi demokratje niso v prijetnem položaju. »Sem dolgo upal in se bal«, to je bila ves čas njihova deviza. Ti opozicionalni »tigri« so igrali tako opozicijo, da bi mogli vsak čas vstopiti z radikali v koalicijo. Radikalci niso za to kazali nobene volje in ko je demokratom splaval njihov up po vodi, so se odločili za drugo taktiko. Zavzeti hočejo pozo korajžnega fanta, govore in pišejo proti — korupciji in tudi s protestnimi shodi hočejo markirati, da niso pohlevne opozicijske ovčice, marveč divji tigri. Zavedajo se, da jim hoče radikalna stranka pri bodočih volitvah zadati smrtni udarec, kar bi se utegnilo zgoditi z ozirom na dejstvo, da so zapravili zaupanje svojih centralističnih volivcev. Ti kalkulirajo takole: Demokratje se niso prav nič razlikovali od radikalov, centralisti so bili celo huji od radikalcev, dokler so bili na vladi. Nuditi pa danes ne morejo nič korumpiranim centralističnim elementom, ker imajo vso moč v rokah radikali. Edino, kar bi jih moglo rešiti, bi bil obrat na levo. In začeli so prepevati čudne melodije, radi katerih so dosedaj SLS obsojali v dno pekla. Z nekakim samozadovoljstvom beleži včeraj glasilo dr. Žerjava, da »radikali pravijo, da dajejo demokrati z Marinkovičevim načrtom o raztegnitvi kompetenc samoupravnih edinih koncesij — separatistom.

Pozdravljeni, novi sobojevniki, pristočno pozdravljeni! Ko vas je g. Pašić smehljaje potisnil v opozicijo, ste šli med »proti-državne elemente«, danes se pa pridružujete — separatistom in jih kliče za pomoč, ne radi »separatističnih« programskih idej, marveč da ne utonete. Pozdravljeni, ki ste se rogali tistim, ki so v svoji programatični doslednosti jedli »grenki kruh opozicijske in odbili vsako ponudbo za vstop v vlado, ako se ne revidira ustava in preuredi država po avtonomističnih načelih. Ta vaš umik je težak, ker vloga spokornika ni prijetna, zlasti ne, če je ne narekuje prepričanje, marveč polom »narodnega edinstva«. Morda postanete res še pravi »tigri« v parlamentu in izven njega. Škoda, da je kuluk že izglasovan! Demokrati veljajo dr. Veljkovič bi sedaj brez dvoma govoril načeloma proti kuluku in se kot tiger postavil na stran Jugoslovanskega kluba proti kuluku, z njim vred pa še ostalih 50 demokratskih »tigrov«. Kako olajšano bi bilo s tem delo tajnika demokratske stranke na protestnih shodih — proti kuluku. Na vseh teh protestnih shodih demokratov, bi se lahko govorila resnica, čista resnica, in ne samo demokracija, tudi pristaši SLS bi ploskali, gro-

movito ploskali in vsi Slovenci, tudi demokracija, kolikor jih je še pri nas, bi čez dolgo časa v boljšem spoznanju vzklili: »Slo-

venec sem, Slovenec sem«. Pa kar še ni, še lahko pride, zato pozdravljeni, pristočno pozdravljeni!

Pred volitvijo skupščinskega predsednika.

PUCLJEV KLUB ZA TAJNO PODPIRANJE VLADE. — NEMCI IN DŽEMIJETOVCI ZA VLADO.

Belgrad, 19. okt. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričakovala z velikim zanimanjem, vendar pa je končala brez posebnih dogodkov. Sejo je otvoril Ljuba Jovanović, nakar je ministrski predsednik prebral kraljev ukaz, s katerim se zaključi dosedanje zasedanje in otvori jesensko zasedanje. Nato je bila seja zaključena in prihodnja naznanjena za jutri dopoldne.

Na jutrišnji seji, katero bo vodil najstarejši poslanec, se bo volilo novo predsedstvo in sicer: predsednik, dva podpredsednika in 4 tajniki. Po zaslugi Puceljevih zemljoradnikov, ki so sklenili, da postavijo lastno kandidatsko listo, je za radikale položaj čist. Sklep zemljoradnikov vsa opozicija najostreje obsoja, ker je s tem snovanje opozicijskega bloka zelo otežkočeno, če ne onemogočeno. Snovanje opozicijskega bloka je imelo odločilen upliv na

držanje Nemcev in džemijetovcev, ki so s strahom gledali na to akcijo in že pričeli kolebati, ali naj se pridružijo opoziciji ali naj še ostanejo na vladni strani. Ko so Nemci in džemijetovci zvedeli za sklep zemljoradnikov, so se takoj odločili, da podpirajo vlado. Demokrati so danes ponovno poskušali pregovoriti zemljoradnike, a brez uspeha.

Radikalci so sklenili, da bodo kandidirali dosedanje predsedstvo. Dopoldne se je mislilo, da jutri še ne bo volitve predsedstva, vendar so radikali sklenili, da se predsedstvo voli že na jutrišnji seji. Pred sejo se bo vršil sestanek načelnikov posameznih skupin, da se poskušajo dogovoriti o skupni akciji parlamentarnih skupin, vendar po sedanjih razmerah sodeč, na tem sestanku ne bo prišlo do nobenega sporazuma.

Izseljeniška kvota izčrpana.

Zagreb, 19. okt. (Izv.) Z dosedaj izdanimi dovoljenji za izselitev v Ameriko je kvota, ki znaša 6462 oseb, izčrpana. Izseljeniški komisariat opozarja tiste, ki niso dobili dovoljenja, naj se ne obračajo nanj s prošnjami, dokler se ne bo objavilo, da se prično izdajati dovoljenja na račun nove kvote.

Namera grških revolucionarjev

Novi ministri. — Razpis volitev.

Belgrad, 19. okt. (Izv.) V parlamentarnih krogih je zbudila veliko senzacijo vest iz Aten, da pripravlja Pangalos revolucijo in da namerava oklicati republiko takoj, ko bi se odpeljal grški kralj k slovesnostim v Belgrad. Zato je grški kralj svoje potovanje v Belgrad odložil.

Atene 19. okt. (Izv.) Vlada se je izpolnila takole: notranji minister je postal bivši washingtonski poslanik Rouson, zunanji minister Sektoruris, bivši zastopnik Grške v Kairi, vojni minister general Kapahakis. Jutri bo izšel dekret, s katerim se razpisujejo volitve za 2. december in sklicuje nov parlament na 20. decembra.

Francija in češkoslovaška.

Pariz, 19. okt. (Izv.) »Matin« poroča, da so razgovori med Poincaréjem in češkim vnanjim ministrom dr. Benešem zelo velike politične važnosti. Gre za vzpostavitev tesnejših odnosov med obema državama, o katerih glavni podlagi se sedaj vrše pogajanja v Parizu.

Pariz, 19. okt. (Izv.) Predsednika Masaryk in Millerand sta danes prisostvovala artilerijskim strelskim vajam in letalskim manevrom.

Težka kriza v Nemčiji.

Draždane, 19. okt. (Izv.) Spor med nemško centralno vlado v Berlinu in med saksosko in türinško vlado postaja vedno opasnejši. Povod sporu je bil ukaz generala Millerja, novoimenovanega pooblaščenega poveljnika za saksosko okrožje, da se morajo razpustiti »proletarske stotnije«. Temu povelju se je uprla saksoska iz demokratov in komunistov sestavljena deželna vlada, ki se ravno tako kakor türinška boji militaristične reakcionarne diktature v Berlinu. Ukaz za razpustitev razorožitev »proletarskih stotnij« je danes ponovil državni obrambni minister dr. Gessler. Za enkrat še ni jasno, kako se bo spor končal. Na vsak način je stališče berlinske centralne vlade jako težavno, ker je njena avtoriteta in vera v njeno moč vsled odpora Bavarcev, Saksincev in Türinžanov zelo omajana.

Berlin, 19. okt. (Izv.) Veliko pozornost je vzbudila v delavskih krogih izjava saksoskega ministra Böttcherja, da bo saks-

ska vlada sklenila z Rusijo na lastno pest pogodbo glede izmenjave žita za industrijske izdelke.

Praga, 19. okt. (Izv.) Včeraj se je vršilo v Pragi zborovanje komunistične stranke, na katerem je poročal dr. Šmeral o kritičnem položaju nemškega delavstva. Glad in beda v delavskih krogih sta neznosna, tako da je vsak trenutek mogoč kak spopad med krivci tega žalostnega stanja in med trpečim delavstvom. Če bo prišlo do boja, se ne bodo tolkli le na barikadah, ampak bo to odprt boj v bojni črti med Viljemovimi oficirji in med dobro oboroženo delavsko armado. Naloga češkega proletarijata je, da pritiska na češko vlado, da v boj proti nemškemu delavstvu ne bo posegla. Položaj je danes tak, da nujno zahteva združitev vsega proletarijata delavcev, kmetov in inteligence v enotno fronto.

Berlin, 19. okt. (Izv.) Položaj delavstva in malih ljudi postaja kritičen. Nad 50% delavcev je brez dela. Zaradi nestalnosti valute zapirajo tvornice za tvornice. Bogati ljudje so že zdavnaj pobegnili čez mejo, deloma v Avstrijo in na Češko, deloma na Dansko in Holandsko.

London, 19. oktobra. (Izv.) Nemški zastopnik je danes obiskal lorda Curzona in ga obvestil o vsebini nemških, včeraj v Parizu in v Bruslju izročenih predlogov. Lord Curzon je vzel obvestilo na znanje.

Berlin, 19. okt. (Izv.) Pri zadnjih nemirih v Mannheimu je bilo 8 oseb ubitih in večje število težko ranjenih.

Berlin, 19. okt. (Izv.) »Lokalanzeiger« poroča, da je izdal minister za državno brambo povelje, da se morajo »proletarske stotnije« na Saksoskem takoj razorožiti. Razorožila naj bi jih policija, za slučaj pa, da policija tega ne bi mogla, naj jih razoroži državna armada.

Düsseldorf, 19. okt. (Izv.) Po celem Poruhrju podjetja vedno bolj odpuščajo delavce, ker ne morejo dobiti plačilnih sredstev. Obstoji velika nevarnost, da bodo morala vsled tega v kratkem času vsa podjetja ustaviti delo. Nemška vlada je sklenila, da bo s prihodnjim tednom popolnoma prenehala s prispevki k delavskim plačam. Povsodi je zavladala silna revščina, oglašja se že lakota in bati se je silne katastrofe.

DOVOLJENA NAROČILA V NEMČIJI.

Pariz, 19. okt. (Izv.) Agence Havas poroča, da je reparacijska komisija več naročil v Nemčiji za Francijo, Belgijo in Italijo dovolila.

PROMET V ZRAKU.

Rim, 19. okt. (Izv.) Iz Milana poročajo, da je tja prišla večja skupina francoskih inženjerjev, da se dogovore z italijanskimi zastopniki glede vzpostavitve velike zrakoplovne linije od Marseille-a preko Rima in Brindisija v Atene in Smirno s postransko črto Atene—Aleksandrija—Kairo.

Šolski boj v Avstriji.

Dunaj, oktobra.

Avstrija je bila klasična dežela takozv. simultanske, interkonfesionalne šole in to deščino so prevzele vse nasledstvene države Avstrije.

Simultanska šola je torso, je logičen nezmisel, je lažniv kompromis med versko in brezversko vzgojo; ona sili učiteljsko osebje do hinavstva in to je trajno nevzdržno, ker spravlja vodo in ogenj v dnevni stik! Simultansko šolstvo, ker znači v bistvu mladost in nemožnost prikrivanja, je ono močvirje, v katerem bohotno poganja rastlina indiferece, ki potem rodi brezvernost in tozemsko življensko orientacijo. Simultansko šolstvo, kojega bistvo je v tem, da je ves poduk versko brezbarven razun verouka, je najboljša priprava za brezversko šolo, t. j. za šolo, ki je brez vsakega verouka.

Socialistična stranka v Avstriji, ki je prišla po polomu do velike moči, je smatrala povojni čas za ugodni trenutek, da uveljavi v Avstriji brezversko šolstvo. Zasedla je s svojimi pristaši državni urad za pouk (Staatsamt für Unterricht), polastila se je šolske uprave na Nižjeavstrijskem, posebno pa na Dunaju. Začela je takoj »reformirati«.

Cilj te reforme je jasno označila dunajska »Arbeiter-Zeitung« z dne 26. feb. 1922: »Šola treba osvoboditi vseh ozirov na praznoverske tradicije preteklosti in katerihkoli cerkvenih in verskih vplivov«. — Te reformi naj bi služili sledeči ukrepi:

1. Državni urad za pouk je izdal leta 1919 (10. apr.) odlok, ki odpravlja obveznost otrok do verskih vaj (nedeljska maša, spoved itd.); ravnotako odveže učiteljsvo od nadzorstva pri takih vajah.

2. Dunajski šolski svet je prepovedal L. 1921 vsem učencem vstop v Marijine kongregacije, veroučiteljem pa, ki bi agitirali za kongregacije, je zagrozil disciplinarne kazni.

3. Iz raznih šol se je odstranil križ.

4. Leta 1922 je odredil dunajski šolski svet odstranitev vseh knjig v šolskih knjižnicah, ki vsebujejo spomine na staro monarhijo ali so pisane v katoliškem duhu. Na ta način je bilo odstranjenih okrog 200 tisoč knjig! Med knjige, ki so šle v koš ali ogenj, pa spadajo vse knjige Kristofa Šmida, Spilmanna, Hoffmanna, ki slovijo kot biseri mladinskega slovstva in ki so bile prevedene na razne jezike. Barbarizem te konfiskacije je tem bolj surov, čim težja je v današnjih časih nadomestitev s primernimi literarnimi proizvodi. — Sloveča pisateljica Handel-Mazzetti je slovesno protestirala v avstrijski javnosti proti tako ozkosrčnemu mračnjaštvu! Ravno socialisti, ki proklamirajo brezmejno svobodo in govorijo vedno o napredku, o svobodni znanosti, so sestavili indeks prepovedanih knjig, ki obsoja spise 137 nemških pisateljev kot škodljive za šolsko mladino! Čemu se torej zaganjajo v indeks Rima?

5. Državni podtajnik za pouk, Glöckel, znani agitator za brezversko šolo, je izdal provizoričen učni načrt za »Grundschule« l. 1920, štirirazredno elementarno šolo, ki naj bi se »provizorično vpeljala v Avstriji in ki je popolnoma brezverska. V tem načrtu je vse polno fraz o harmonični vzgoji duha in telesa, o potrebi pravne in državljanske vzgoje, o vzgoji, ki mora zajemati iz domačih tradicij in se naslanjati na »bodenstādige Elemente«, skrbno se pa varuje, kakor hudič križa, verskega elementa, kot bi ne bila vera najbolj domači element ljudske tradicije. Namesto vere pa uvede nov predmet, ki nosi dično ime »Heim- und Lebenskunde« in ki bi naj tvoril središče vsega pouka! Ta »Lebenskunde« naj namreč, tako se glasi komentar, izvaža npravi zakon iz človeške družbe, ne pa iz božjega razodetja!

6. Posebno breztaktno so začeli postopati velenemški in socialistični kolovodje v Burgenlandu, novo pridobljeni pokrajini. Po prejšnjem ogrskem zakonu je bilo tam šolstvo versko organizirano! »Napredni«, brezverski krogi so se znali polastiti deželne uprave in hočejo »osrečiti« novo deželo, čeprav je avstrijska vlada v posebni proklamaciji jamčila, da bo spoštovala njen po-

seben značaj, z »naprednim« šolstvom. Za šolskega nadzornika, tudi za katoliške šole je bil imenovan meščanski učitelj, protestant Parr, ki je kmalu uvedel »neutrálne« šolske knjige in je skušal iztrebiti vse sledove krščanstva iz učiteljskih organizacij. Tako daleč gre fanatizem, da se skuša katoliškim učiteljem celo zabraniti avstrijsko državljanstvo.

Temu postopanju socializma v Avstriji se ne bomo čudili, če pomislimo, da ima socializem isti cilj kakor framonstvo: »splošno bratstvo brez boga in brez avtoritet«. Saj so frasoni sami izdali parolo: da je treba prestopiti v socialističen tabor, ker je buržoazijski liberalizem propadel. V Avstriji so frasoni 1. 1905 ustanovili društvo »Freie Schule«, da bi delali propagando proti verouku. V tem društvu so se našli v bratskem objemu liberalci starega kova Zenker, baron Hock, socialisti Pernerstorfer, Seitz in židje Kraus, Straucher. Po vojni je prešlo to društvo sploh v roke socialistov. Razum tega pa so si ustvarili socialisti strankarsko organizacijo za varstvo otrok »Kinderfreunde« po imenu. Obstaja to društvo sicer že od 1. 1908, toda po vojni je postalo pravo bojno društvo socialistov.

Revija »Sozialistische Erziehung«, (zv. III, p. 59, 1922) piše o namenu organizacije »Kinderfreunde« sledeče: »Priti mora mladina, ki bo to dovršila, kar smo mi začeli: da bo razbila kapitalistično družbo in ustvarila socialistično.« To hočejo doseči »Kinderfreunde« in z njimi vred socialistično šolsko društvo »Freie Schule«.

V teh društvih »Kinderfreunde« se že prakticira socialistična vzgoja. Kako pa ta izgleda?

O spolnem vprašanju govorijo učitelji javno, pred celim razredom pod prevezo higijene in po načelu: Spolni nagon je nekaj naravnega kar ni moralno in ne nemoralno.

Otroci naj se nadalje po teh društvi odvzamejo starišem že v rani mladosti. Vzgoja bodi izključno zadeva države, tako so stariši in Cerkev izključeni. Ta društva bi namreč zasledila otroka že v 3. letu in ga vzgajala do 20. leta v socialističnem duhu. »Sozialistische Erziehung« odkrito prizna, da bi to pomenilo razbitje družine; pa to je ravno namen socialistov.

Avstrijski katoličani se polagoma zavedajo velikanske nevarnosti, ki jim preti ter se pripravljajo na odločen odpor! — Katoličani so deloma veseli, da so nasprotniki načeloma sami pokopali simultansko šolo ter da so dvignili prapor za izrazito brezversko šolo. Vsled tega je zdaj prišel čas, da katoličani brez ozira na desno in levo dvignejo z vso energijo staro katoliško zastavo, na kateri stoji zapisano: **Prava svobodna šola, ki je za nas edino-le verska šola.**

ZVIŠANI ŽELEZNIŠKI TARIFI V ITALIJI.

Rim, 19. okt. (Izv.) »Gazette Ufficiale« poroča, da bodo osebni tarifi na italijanskih železnicah s 1. novembrom t. l. zvišani in sicer za drugi razred za 6 odstot., za tretji pa za 10 odstot.

NAROČILA SOVJETSKE VLADE NA ANGLEŠKEM.

London, 19. oktobra. (Izv.) Sovjetska vlada je naročila 50 letal najmodernejše vrste.

OBRTNIKI! V NEDELJO, 21. T. M. V TRŽIČ IZ LJUBLJANE Z VLAKOM ZJU-TRAJ OB 6.47.

Jugoslovanska Obrtna zveza.

(Napisal Anatole France. — Poslovenil L. S.)

Kristus z morja.

Tistega leta se je več ljudi iz Saint-Valéry-ja, ki so bili šli v lov na ribe, utopilo v morju. Našli so njihova trupla, kot so jih valovi priplavili z ostanki njihovih bark vred na breg in devet dni dolgo si lahko videl, kako nosijo po hriboviti poti, ki pelje k cerkvi, na rokah rakve, katerim so sledile jokajoče vdove pod svojimi velikimi črnimi plašči kakor svetopisemske žene.

Tako sta bila pokopana ladijski gospodar Jean Lenoël in njegov sin Désiré v veliki cerkveni ladji pod obokom na katerem sta dala nedavno obesiti na dar Naši Ljubi Gospé celotno opremljen brod. Bila sta moža pravična in bogaboječa. In g. Guillaume Truphème, saint-Valéry-ski župnik je, podelivši odvezo, dejal z glasom, ki so ga dušile solze:

— Nikdar niso bili nešeni v sveto zemljo, da čakajo tam božje sodbe, bolj poštene ljudje in boljši kristjani, kakor sta bila Jean Lenoël in njegov sin mu Désiré.

In medtem ko so ginevale barke s svojimi gospodarji ob obali, so se velike ladje prevračale na širokem morju in ni bilo dneva, da ne bi bilo prineslo morje ostankov kake razbite ladje. Tako so otroci, ki so veslali na neki barki, ugledali nekega jutra ležati na morju neko postavo. Bila je podoba Kristusova v naravni velikosti, izrezana iz trdega lesa, z naravno barvo in ki je bila videti starinsko delo. Dobri Bog

Politične vesti.

+ **Proteste proti kuluku in vlaganju denarja v belgrajsko hipotekarno banko** smo prejeli še iz naslednjih občin: Lancovo, Predtrg pri Radovljici, St. Peter, Mirna, Peče, Polhov Gradec, Homec pri Kamniku, Stražišče, Butoraj, Dobrna pri Celju, Rečica ob Savinji, Petrovče.

+ **Belgrajska svoboda.** Nedavno smo javili, da je belgrajska policija izgnala iz Belgrada dopisnika »Hrvata« g. Ivo Matošića. Ta dopisnik poroča sedaj v »Hrvatcu«, da je tudi dopisnik »Slovenca« dobil od ministrstva notranjih zadev prijazen migljaj, »neka izvešuje lojalnije«, če ne, bo tudi on izgnan. — Nam se zdi, da je ministrstvo zamenjalo našega dopisnika z »Narodovim«.

Iz Prekmurja.

Poslanec Šifter in radikalno kupovanje duš. Iz Prekmurja nam poročajo: Dr. Pfeifer, dr. Müller in Slanovec, tajnik radikalne stranke v Mariboru, so imeli 10. oktobra sestanek v Radencih, na katerega je bil povabljen Geza Šifter, poslanec SLS iz Prekmurja. Pregovarjali so ga, da preide v radikalno stranko. Geza Šifter, ki v stranki in v Jugoslovanskem klubu ni imel nobenih diferenc, je ponudbo odbil. — Poznejše poročilo nam pove, da so radikali inscenirali pri radikalnih pristajih pobiranje podpisov za poziv g. posl. Šifterju, da naj vstopi v radikalno stranko, da bo s tem znižal — davke (ne smejte se!). Na ta način so skušali izvršiti nanj moralen pritisk. Da raznih radikalnih obljub pri tem ni manjkalo, se razume samoposebi. Kaj je nato odgovoril g. Geza Šifter, nam ni znano. Vemo le, da se noben poštenjak na take radikalne limanice ne bo vsedel. Radikalci so sicer v vseh svojih in drugih listih razbojnali, da je g. Šifter prijavil svoj pristop v radikalno stranko in izstopil iz SLS in njenega parlamentarnega kluba, toda tako stranka kakor klub nista prejela nobenega takega obvestila.

Neljuba pomota se je vrnila v št. 233 v notici »Priznanje«. Radikalna stranka je mlajšemu Jožefu Kleklu, župniku v Dolencih, ki je dober Slovenec, priznala njegove zasluge za našo državo s tem, da je njegovega tožitelja, Madjara dr. Janeza Czifraka (ne pa g. Jožefa Klekla) imenovala ravnateljem svoje hranilnice v Murski Soboti. Tako bi se bila morala notica glasiti.

Primorske novice.

+ **Zadoščenje z odličnega mesta.** Na banketu v goriški škofijski palači povodom svojega ustoličenja je novi tržaški škof dr. Fogar imel govor, iz katerega posnemamo naslednje lepe besede: »Moj prvi pozdrav in iskrena hvaležnost gre poglavarju goriške nadškofije, Nj. ekselenci knezu dr. Sedeju! Vselej sem ljubil in govoril resnico in tako hočem storiti tudi danes. Bil sem več let Vaš tajnik in sem imel priliko, spoznavati Vaše mišljenje in čustvanje kot malokdo. In ker Vas poznam, zato izjavljam iz polnega prepričanja, da govorim škofu, ki je pravičen, svet in plemenit mož. Pozdravljam v Vas škofa, ki je škof po sreču Kristusovemu, ki je vzor škofa, kakor ga hoče in želi katoliška cerkev. Ko sem bil v Rimu, sem se mogel prepričati, da Vas najvišja in najodločilnejša oblastva razumejo in cenijo. Poglavar katoliške cerkve me je ob slovesu prosil,

naj iskreno in toplo podzdravim knezo-nadškofa dr. Sedeja. Zaupanje sv. očeta naj Vam bo v teh časih največja opora in tolažba.« (Ob teh besedah so sivega nadpastirja obile solze, kar je vse navzoče globoko presunilo.) Izredno prisrčne besede je našel novi škof tudi za svojo rojstno vas in Slovence. Rekel je: »Moja najtoplejša misel gre vasi, kjer mi je tekla zibel, gre občini Pevmi in njenemu dobremu ljudstvu. Pozdravljam rojstno občino Pevmo in njeno ljudstvo, ki ga ne morem pozabiti. Lep zgled slovenskega pevmškega ljudstva me je nagnil, da sem postal duhovnik, njemu se imam zahvaliti, da sem bil danes posvečen v škofa. V časih, ko so bili Slovenci zelo močni in vplivni, je slovensko pevmsko ljudstvo italijansko rodbino Fogar cenilo in spoštovalo. In to spoštovanje je ostalo neizpremenjeno tudi v novih razmerah, ko smo prišli v Italijo. Želim iz celega srca, da bi občevala državna oblastva s Slovenci tako, kakor sta občevala z Vami, gospod župan, kralj in kraljica. Uverjen sem, da ta čas ni daleč.«

+ **Napad na sedež slovenske Marijine družbe.** Ko so se vršile oddelku Marijine družbe v Rojanu pri Trstu duhovne vaje, je sedež družbe obkolilo krdo fašistov, ki so med vpitjem in življenjem proti prostorom metali kamenje. Eden izmed fašistov se je nato oglašil pri vodji družbe in mu naznanil, da je rojanski fašjo sklenil, da zasede prostore Marijine družbe tudi s silo, ker ne more hipno najti drugih primernih prostorov. Pozneje so prišli na lice mesta orožniki, ki so uvedli predpisano preiskavo. — Tako poroča — »Osservatore Romano«, ki dostavlja, da ta napad nasprotuje spoštovanju verskih stvari, ki ga je proglasil fašizem.

+ **Asinoc o šolski reformi.** »L'Asinoc« pri naša dobro zafrkacijo vladne šolske reforme v obliki pogovora z naučnim ministrom Gentilejem. Na »Asinovo« vprašanje, kateri predmeti se bodo poučevali na šolah, ki bodo sploh še ostale, pravi minister: »Moja ideja je, da odpravim, da prepovem pouk tujih jezikov. Italija mora vendar govoriti le svoj jezik! Mladenci se bodo poučevali, kako se do bro je in po eno uro na teden bo predavanje o finih vinih. Predavalo se bo tudi o umetnosti oblačenja po zadnji modi itd. Kar se tiče literarne kulture, bo zadoščalo, da se čitajo izvestni pisci kakor n. pr. Guido da Verona. Z zgodovino pa bo najlažja stvar na svetu. Bog je ustvaril zemljo in Mussolini je gospodar nad njo. Italija je dedinja Rima, Julij Cesar, Napoleon in Mussolini so prvi Italijani. S tem zadobi mladenič odlično zgodovinsko kulturo.«

+ **Istrska praksa.** V Podgradu in Račicah v Istri so občani sklenili protest proti poitalijančevanju šole in zbirali podpise. To so zvedeli fašisti in v spremstvu orožnikov prihiteli v Račice ter protestno polo zaplenili. Orožniški brigadir je pozval enega izmed podpisnikov na poveljstvo, ga tam zmerjal in psoval in zahteval, naj pove, kdo je napisal protest; grozil mu je tudi z izgubo službe. Ravnotako je brigadir klical in zmerjal vaškega načelnika v Podgradu, od župana pa zahteval, naj načelnika odstavi. — Ako se tako godi v veliki podgradski občini, si je lahko misliti, kakšen je terorizem nad slovanskim prebivalstvom po manjših vaseh.

+ **Breo na breo.** V novoimenovani deželni davčni komisiji za Goriško ni nobenega Slovenca. Ravnotako ni niti enega Slovana v posvetovalnem šolskem odboru, ki je dodeljen šolskemu oskrbništvu v Trstu za vse tri Julijske pokrajine.

+ **Smrtna nesreča.** V Podljudinju pri Tolminu je težak hlood smrtno poškodoval splošno priljubljenega Petra Pavla Kloosa. Bil je Nemec s Sedmograškega, ki ga je vojna zanesla na Tolminsko, kjer se je kasneje poročil in prestopil ob tej priliki v katoliško cerkev. Z Bogom spravljen, je po hudem trpljenju poškodbam podlegel. Slovenec je zelo ljubil. N. v m. p. l.

Koroške novice.

+ **Silna povodenj v Ukrah.** Dne 14. t. m. je vsled silnih nalivov narasel hudournik, ki teče skozi Ukve. Hudournik je bil v zadnjem času obzidan z močnim zidom na obeh straneh. Toda zid se je izkazal kot preslab: voda ga je raztrgala in se razlila preko vasi in njiv. Hiše so bile takoj do oken v vodi in je bilo nevarnost, da voda izpodje hiše. Na srečo je pa hudournik z gruščem sam napravil toliko jam, da ni s tako silo butal ob hiše. Ljudje so v največji naglici gradili jezove. Proti večeru je začela voda upadati in je nevarnost minila. Človeških žrtv na srečo ni bilo, škoda na poljih in v domovih je ogromna. Vse je zasuto z gruščem. Po shrambah in kleteh je voda uničila pravkar spravljene poljske pridelke. Most pred cerkvijo je voda odnesla. Železniški promet je bil ustavljen poldrug dan.

Štajerske novice.

+ **Izstop iz državne službe.** Zopet je prišla ona neizprosna beda, ki tare državne meščence že toliko časa, da je podal dne 1. oktobra t. l. ostavko na državno službo dr. Ve koslav Voršič, pisar I. razreda pri upravnem sodišču v Celju. To ostavko, podano popolnoma iz lastnega nagiba, je sprejel gospod minister pravde. Vsled tega zapusti dr. Voršič z dnem 31. oktobrom t. l. državno službo.

+ **Požar.** Kakor nam poročajo iz Šoštanj, je dne 12. t. m. izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopuj g. Franca Woschnagga, trgovca z usnjem v Šoštanju. Uničena je cela zaloga sena ter vsa zaloga raznega krmila. Požarna bramba je preprečila, da se požar ni razširil na ostale objekte. Kako je ogenj nastal, dosedaj ni znano.

+ **Najden otrok.** Mariborskemu dečjem domu je bil oddan 7 letni deček po imenu Martin Karpša. Kakor je izjavil, je doma iz Turnišča pri Ptuj. Odšel je od doma, kjer so mu pomrli starši. Fantček je majhen, zdrav, svetlih las ter popolnoma zdrav. Ako je komu kaj znanega o tem otroku, naj blagovolji javiti na Dečji dom, Strossmajerjeva ulica 26, Maribor.

+ **Pobegnila je od svojcev** Eliza Štampa, rojena 23. julija 1908. Štampova je bledega obraza in temnih las in govori samo nemško. Komur je o njej kaj znanega, naj blagovolji sporočiti Maribor, Milska ulica 26.

+ **Velik vlom.** Vlomljeno je bilo pri posestniku Miroslavu Lešniku v Marija Brezju pri Mariboru. Tat je odnesel zlatnine in srebrnine ter obleke v skupni vrednosti 104.000 K.

Dnevne novice.

— **Krst in poroka na našem dvoru.** Predsedništvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja: Dne 21. t. m. se vrši v dvorni kapeli krst Nj. Vis. prestolonaslednika, dne 22. t. m. pa poroka Nj. Vis. princa Pavla. Ob tej priliki se v ostali državi ne bodo vršile nobene svečanosti. — Korporeacije in osebe morejo poslati ob priliki krsta in poroke svoje čestitke.

— **Občni zbor »Županske zveze«.** Kakor smo že poročali, bo občni zbor celokupne »Županske zveze za Slovenijo« v nede

oči polne usmiljenja in kakor vlažne od nebeške milosti.

Eden izmed ključarjev, ki je prisostvoval postavljanju razpela, je verjel, da vidi teči solze po božjem obljuju. — Ko je vstopil drugo jutro g. župnik z ministrantom v cerkev, da bi opravil mašo, je bil kaj presenečen, ko je našel križ nad klopjo prazen in Kristusa ležečega na oltarju.

Kakor hitro je dovršil sveto daritev, je dal poklicati tesarja in ga vprašal, zakaj je odtrgal Krista z njegovega križa. Toda tesar je odvrnil, da se ga ni bil niti dotaknil in g. Truphème se je prepričal, potem ko je še vprašal cerkovnika in ključarje, da od trenutka dalje, ko je bil Ljubi Bog postavljen nad dotično klop, ni nihče več vstopil v cerkev.

Takrat je občutil, da so to čudežne stvari in premišljeval o njih z vso preudarnostjo. Naslednjo nedeljo je govoril o tem na prižnici svojim župljanom in jih naprosil, da pripomorejo s svojimi darovi, da se dvigne nov križ, lepši kot prvi in vrednejši, da nosi Tistega, ki je odkupil svet.

Revni ribiči Sain-Valéryski so darovali v denarju, kolikor so mogli, in vdove so prinesle svoje prstane. Tako da je g. Truphème lahko šel takoj v Abbeville naročiti križ iz črne, zelo sijajnega lesa in nad njim listič z napisom INRI v zlatih črkah. Dva meseca pozneje so ga namestili istotam kakor prvega in so pritrtili nanj Križanega med silico in gobo.

Toda Jezus ga je popustil kakor onega

in šel, kakor hitro se je znočilo, leč na oltar.

Ko ga je g. župnik zjutraj našel ondi, je padel na kolena in dolgo molil. Glas čudežu se je razširil vse naokoli in amienske dame so začele zbirati za Križanega v Saint-Valéryju. G. Truphème je do bil še iz Pariza denarja in draguljev in žena mornariškega ministra, gospa Hyde de Neuville, mu je poslala srce iz demantov. Vse to bogatstvo so dali na razpolago nekemu zlatarju v ulici »Saint-Sulpice«, ki je sestavil v dveh letih križ iz zlata in dragih kamenov; posvetili so ga drugo nedeljo po Veliki noči leta 18.. v cerkvi v Saint-Valéryju z veliko slovesnostjo. Toda Tisti, ki ni odbil križa bolečin, je ušel s tega tak bogatega križa in se je vlegel znova na belo platno na oltarju.

To pot so ga pustili na mestu, boje se, da ga ne bi užalili in počival je tam že nad dve leti, ko je prišel Peter, sin Petra Caillou, povedat g. župniku Truphème-u, da je bil našel na obrežju pravi križ Naše Gospoda.

Peter je bil slaboumen in ker ni imel dovolj pameti, da se bil mogel sam preživljati, so mu dajali kruha iz usmiljenja; ime li so ga radi, ker ni storil nikomur nič zalega. Govoril pa je rad nesovisne stvari, ki jih nihče ni poslušal.

Vendar je g. Truphème-a, ki ni prenehal razmišljati o skrivnosti Križanega oceana, iznenadilo to, kar je povedal pravkar ubogi neumnež. Podal se je s cerkovnikom in dvema ključarjema na kraj, kjer j

Ijo, dne 28. oktobra t. l. v Celju, v vrtni dvorani pri »Belem volcu«. Začetek ob 9. dopoldne. — Ministrstvo saobračaja nam je dovolilo z odlokom z dne 5. oktobra t. l. Br. 29547/23 za ta občni zbor polovično vožnjo na vseh železnicah v Sloveniji. Z ozirom na to in na silno važnost močne organizacije v županski zvezi pričakujemo polnoštevilne udeležbe tudi iz najbolj oddaljenih krajev Slovenije. Gre za važne sklepe in predloge ter nasvete, o katerih mora izreči svojo besedo občni zbor. Vse kaže, da stojimo pred važnimi odločitvami, pri katerih mora aktivno sodelovati naša županska zveza kot prva čuvarica interesov občin ter vseh občanov. Naj ne bo nikogar, ki bi se izgovarjal, da pojde tudi brez njega, da ne pojde vse tudi — preko njega! — Opozorjamo, da kupi vsak udeleženec vozni listek na svoji domači postaji — odnosno v Ljubljani — ter plača celo vožnino. Voznega listka (karte) pa v Celju ne sme oddati, ker velja tudi za nazaj. Kot legitimacijo za vožnjo iz Celja domov pa prejme vsak udeleženec občnega zbora od načelstva pri zborovanju pismeno potrdilo o udeležbi. To potrdilo bo veljalo z voznim listkom vred za brezplačno vožnjo iz Celja domov. — Vozni listki bodo veljavni od 25. do 31. oktobra 1923. — Zato vsi na občni zbor!

Županska zveza.

— **Plačevanje prejemkov učnim osebam na zasebnih šolah.** »Država prevzame plačevanje službenih prejemkov učiteljev na zasebnih ljudskih in meščanskih šolah s pravico javnosti, ako šola nadomestuje javno ljudsko ali meščansko šolo, potrebno po zakonih ali krajevnih razmerah. — Ta določba pa velja le za učitelje, ki so v šolski službi zaposleni in tisti izmeri, ki jo za dotično vrsto učiteljev določajo zakoniti predpisi. — O prošnjah vzdrževalcev odloča poverjenišvo za uk in bogočastje, ko se je izrekel višji šolski svet o tem »ali šola ustreza navedenim pogojem itd.« — Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 5. maja 1919, št. 473. Ur. l., vzakojena v zmislu čl. 130. vidovdanske ustave. (Glej Ur. l. št. 316 iz l. 1921.) — Naredbo so podpisali: dr. Brejc, dr. Žerjav, Golia, Kristan, Prepeluh, dr. Ravnihar, dr. Verstovšek. Osnutek je napravil dr. Skaberne. — V odgovor »Jutru« na finančno pravno razglabljanje njegovega »jurista« in klicanje na pomoč glavne kontrole v večeršnjem napadu na zasebne samostanske šole. — Čudno je vendarle, da so vse te zasebne šole prenapolnjene ter da ta drenj povzroča otroci iz »boljših naprednih« družin.

— **Kako postopa državna oblast v Bosni z izvoljenimi zastopniki ljudstva.** »Hrvatski List« poroča o postopanju bosanskih oblasti z državnim poslancom Špionjakom naravnost neverjetne stvari. Posl. Špionjak je bil izvoljen na program HRSS v tuzlanskem okrožju v Bosni. Ker ni odšel v Beograd, so najprej načevali nanj Orjuno, ko pa se je proti temu nasilju pritožil, so mu odgovorili na sodišču: Mi samo čakamo, kdaj te bomo zaprli! Nato so sklenili okoliški kmetje, da bodo sami strazili Špionjaka in varovali njegove otroke in ženo. Politični oblasti pa to ni bilo všeč in je Špionjaka hotela zapreti. Ko je on s težavo ušel, so zaprli njegovo ženo in otroke, ki so jih žandarji v ječi neumljeno mučili. Volivci g. Mate Špionjaka so objavili v »Hrv. Listu« proti takemu postopanju vladnih organov proti izvoljenemu poslancu oster protest na naslov vlade in narodne skupščine. — Po vsi verjetnosti bodo sedaj zaprti še oni, ki so protest podpisali.

— Obsojen je bil 16. t. m. pred deželnim sodiščem v Ljubljani g. Rudolf Pom-

otrok dejal, da je videl križ in je našel tam dve deski, opremljeni z žebli, kateri je bilo morje dolgo časa plovilo semtertja in ki sta v resnici tvorili križ.

Bili so to ostanki iz davnega brodoloma. Na eni teh desk sta se mogli razločiti dve črki J. in L. in ni bilo lahko dvomiti, da ne bi bili to kosi barke Jeana Lenočla, ki je bil pred petimi leti s svojim sinom poginil v morju.

Pri tem pogledu so se začeli cerkovniki in ključarja posmehovati bedaku, ki je imel polomljene deske čolna za križ Jezusa Kristusa. Toda g. župnik Truphème je prekinil njihovo norčevanje. Bil je veliko premojšljivejši in veliko molil, odkar je prišel križani z ozeana med ribiče in skrivnost besedne ljubezni se mu je začela svitati. Pokleknil je na pesek, zmolil molitev za najne vernike, nato je velel cerkovniku in ključarjem odnesti ta ostanek na ramenih in ga odložiti v cerkvi. Ko je bilo to izvršeno, je dvignil Križanega iznad oltarja, ga položil na deski z barke in ga je pribil sam nanj z žebli, ki jih je bilo naglodalo morje.

Na njegov ukaz je zavzel ta križ takoj drugi dan mesto križa iz zlata in zlahtnih kamenov nad klopjo za cerkvene predstojnike. Križani z morja se ni nikoli več ločil od njega. Hotel je ostati na tem lesu, kjer so umirali možje, kličoči na pomoč njegovo ime in ime njegove matere. In tu se zdi, da govori, odpirajoč napol svoja zvišena bolesta usta: »Moj križ je narejen z trpljenja ljudi, zakaj jaz sem resnično z revnih in trpečih.«

pe, postajni odpravnik v Šmarju pri Ljubljani, ker je v »Jutru« imenoval g. kaplana Janka Sedeja lažnivca in podlega obrekovalca. V »Jutru« je vedel g. Pompe več dokazati kakor pred sodiščem, kjer se mu je poizkus dokaza resnice popolnoma ponesrečil. Za svoje junaštvo je bil obsojen na 500 Din globe ali 14 dni zapore.

— **Bivši Sokol** — glavni urednik organa Hitlerjevih fašistov. V »Prager Tagblatt«-u poroča neki berlinski časnikar o svojem obisku pri znanem voditelju bavarskih nemško-nacionalnih fašistov Hitlerju. Po dolgem iskanju je srečno prišel v glavni stan Hitlerjeve armade, kjer ga je sprejel glavni urednik nemško-fašistovskega lista »Völkischer Beobachter« g. Stolzing, ki se je nekdanj pisal Černy in je bil sokolski prvak.

— **Nova slovenska šola v Ameriki.** V Sheboyganu se je v tekočem šolskem letu ustanovila nova slovenska šola. Koj prvi teden se je vpisalo nad 300 otrok.

— **Dve smrtni nesreči med ameriškimi rojaki.** Dne 19. septembra je prišel v Evelethu, Minn., med delom pod vlak slovenski dijak Ivan Lavrič. Vlak mu je odtrgal obe nogi in je Lavrič čez par dni umrl. Lavrič je med šolskimi počitnicami delal na železnici, da bi si prislužil potrebnih sredstev za nadaljevanje študij. — Teden dni kasneje je v Evelethu našel smrt 45 letni rojak Frank Modic. Ko se je vračal z dela in hotel prekorajčiti cesto, ga je udaril težak avtomobil s tako silo, da je Modic na mestu obležal mrtve.

— **Iz Šmarja pri Ljubljani.** V soboto, 13. t. m. ob 11. uri ponoči nas je zbudil iz najlepšega spanja velik hrup, ki je nastal v neki gostilni v Šmarju. Sprla sta se tukajšnji postajni odpravnik R. Pompe in neki kmečki fant. Na razno očitjanje sta si tudi skočila v lase. Seveda se je drugim gostom posrečilo ju razdvojiti. Konec tega hrupa pa se je odigral na cesti, kjer je bilo slišati glasni »auf-biks«. G. Pompe se je znesel nad Šmarčani z besedami »šmarske k... barabe, svinje in lopovje. Med drugim je bilo slišati, da postane Orjuna in da bo že pokazal vsem skupaj. Vmes je pa koncertiral otrok, ki ga ima imenovani v oskrbi. Nato se je družba izgubila proti domu. Dospelvi na postajo, se mu še ni ohladila jeza; tako da je v nočni obleki skočil skozi okno, hoteč iti nazaj kalit nočni mir. Na milo moledovanje svoje žene in drugih se je komaj umiril in šel spat. Najbolj hudo mu je bilo za sokolski znak, ki ga je izgubil pri ravnanju. Seveda je sokolstvo tudi lahko ponosno na takega člana, ki je s tem svojim obnašanjem in psovkanjem prekosil celo kakega hribovca, ki sploh ni videl šole znotraj. Kaj poreče k temu inšpektorat drž. železnic? Šmarčani pa hočemo nočni mir in si ga v bodoče ne bomo pustili kaliti od nobenega, najmanj pa od g. Pompete. Toliko za danes. — Vaščani.

— **Iz Leskovca se nam poroča:** Ta ponedeljek smo pričeli s trgatvijo. Grozdja je vseh dosti in so jagode lepe, velike in bo vsebako bogat vinski pridelek. Na pa ne samo dosti vina, temveč tudi dobro kapljico bo dala letošnja trgatve onim vinogradnikom, ki bodo prešli samo zdravo grozdje, zakaj gnile jagode niso ravno redka prikažen. — Pšenični pridelek nam je zmalilil zadnja leta k nam prenesen hrošč, ki napada njive, ko je zrno še mehko, mlačno. Ta škodljivec je zlasti pšenični nevaren, drugga žita se ne loti s tako slastjo. Ostali poljski pridełki so taki, da smo z njimi lahko zadovoljni. Ajde, prosa, koruze je dosti, krompirja, zelja in repe pa toliko, kakor že nekaj let ne. — Koliko zabojčkov in košar grozdja in sadja smo svoj čas poslali svojim (dijakom in vojakom) ter prijateljem in znancom, a današnji dan se jih le malokdaj domislimo, ker so take poštno pristojbine, da je treba plačati več poštnine, kakor je vsa pošiljka vredna. Tako so pretrpane poštno pristojbine domalega uničile paketni promet, kar se nikakor ne strinja z državnimi interesi.

— **Postajnim odpravnikom državne in bivše južne železnice!** Radi važne stanovske zadeve sklicujemo za četrtek, dne 25. t. m. ob 10. uri v restavraciji »Novi svet« sestanek, na katerega vabimo vse službe proste tovariše. — Več postajnih odpravnikov.

— **Žene v Društvu narodov.** Nam ženam je poverjena naloga delati na to, da se polčaj žene na celim svetu zboljša. Posebno pridno se udeležujejo v sekciji na boj proti kupčevanju z dekleti ali zvodstvu. Kot delegatinja žen ima mandat v Društvu narodov Francozinja mme. Avril de St. Croix, podpredsednica mednarodne ženske zveze in predsednica zveze ženskih društev. 30 let že dela za osvobodjenje ženske. Ustanovila je krasno zavetišče »Oeuvre liberatrice«, v katerem vzgaja s pomočjo drugih plemenitih žen deklice, ki so zabredle na napačno pot. Veliko je številu rešenih, kajti skoro nikdar ne pripeti, da bi katera teh ozdravljenih zapadla nazaj v zablodo, ako se je posrečilo vzbuditi v njej zavest človeškega dostojanstva. Sedaj je ta baje izredno simpatična in prikupna šestdesetletna dama na študijskem potovanju, da si ogleda, kako imajo različna mesta urejeno svojo zaščito deklet. Ko bi se ustavila tudi pri nas, kaj bi ji imele pokazati slovenske žene?

— **Pretresljiv slučaj stekline.** Te dni je v novosadskem Pasteurjevem zavodu umrla na

steklini 12 letna Eva Palacković iz Vinkovcev. Deklico je bila pred sedmimi tedni ugriznila v roko mačka. Zdravnik je staršem takoj nujno svetloval, naj odvedejo deklico v Pasteurjev zavod v Novem Sadu, toda oče je rekel, da mu je žal denarja in da če je bila mačka res stekla, potem itak ni pomoči. V ostalem se je rana hitro zacelila. Toda pred nekaj dnevi so se na otroku pojavili znaki stekline: čutila je po udih in bežala je pred vodo in svetlobo. Sedaj so deklico oddali v zavod, toda bilo je prepozno: umrla je v strašnih mukah.

— **Nova uniforma uradništva državnih železnic.** Te dni dobivajo uradniki in nastavljeni državnih železnic v Sloveniji novo letno obleko. Da bolj odgovarja zimska obleka vročini in poletnemu času, poletna, platnena obleka pa zimi, je odločilo ravnateljstvo v Zagrebu. To je po dolgem, dolgem času izbralo tudi za uradništvo primeren vzorec platna, katerega imenujemo pri nas — raševino, skoz katero lahko vidiš preko Zagreba — topčiderska brda. Da je pa lepo prirojena, je dalo vzeti ravnateljstvo mero po životu in tako so dobili uradniki n. pr. blače, da vtakeš v nje lahko par uradnikov. Pozivljamo gospoda ministra za promet, da si da predstaviti v tej uniformi par uradnikov (ker dvomimo, da bi jo drugače videl) in potem povpraša pri ravnateljstvu v Zagrebu, kje in po kakšni ceni se je ta krasna uniforma nabavila. Omenimo še, da so distinkcije za vse nastavljenice enake, to je, da jih sploh — ni!

— **Tovarna za letala v Novem Sadu.** Novosadska tovarna »Atlas« za pohištvo, ki je po vladnem naročilu zgradila že več letal, namestila v bodoče svoj delokrog v tej stroki še znatno razširiti. Pričignila je v to svrha tudi inozemske finančne kroge. Kot izvedenca bosta sodelovala pri podjetju sloviti letalec in bivši fregatni kapetan Konjović ter nadinženar Mickl. Tovarna bo izdelovala vse vrste letal: šolska, vojna in potniška.

— **Razsodba v novosadskem volunskem procesu.** Te dni sta stali pred novosadskim sodiščem zaradi volunstva subotički uradnici Mančič Kovacs-Birkas in Skolastika Vujković ter kot sokrivce uradnik Schwerer. Obe uradnici sta bili spoznani za krivi in obsojeni prva na 3 leta, druga pa na 3 mesece ječe; Schwerer je bil zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Glavni krivec v tem procesu Ludvik Bratalić je iz preiskovalnega zapora ušel.

— **Višja zadružniška šola v Sofiji.** Bolgarska vlada namerava še tekom novembra letošnjega leta v Sofiji ustanoviti višjo šolo za zadružništvo. Na šolo bodo imeli dostop učenci, ki so dovršili trgovsko ali kmetijsko šolo. Nalci so določeni na eno leto.

— **Važno za oficirje.** Udruženje bivših aktivnih oficirjev je pričelo v interesu gmotnega pomaganja svojim članom s sledečim delom: Za svoje tovariše v Beogradu in izven njega sprejema in izvršuje proti mali odškodnini pri vseh oblastih in uradih vse posle, da jim prihrani stroške polovanja v Beograd, tovarišem v Beogradu pa trud. Izvršuje vse posle pri sodnji, bankah, ministrstvih, oficirski zadrugi itd. Deluje za reguliranje pokojnine za upokojenje in njih vdove, kakor za invalide; polaganje denarja in davanje posojila. Udruženje prosi vse tovariše aktivne ko neaktivne, da naj imajo popolno zaupanje in da naj se v vseh navedenih zadevah obračajo na Udruženje; uverili se bodo, da bode delo točno in ravno tako brzo kakor da bi ga sami izvršili. Pisarna Udruženja se nahaja v Beogradu, »Hotel Astorijac«, soba br. 1 in deluje vsak delavnik od 9 do 11. in 15. do 17. ure.

— **Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani** razpisuje natečaj 10 štipendijskih mest v šoli za sestre v zavodu za socialno higiensko zaščito dece v Ljubljani. Interesentje se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

— **Iz države SHS sta bila izgnana Ivan Dodič,** rojen 4. junija 1904 v Ljubljani, pristojen v Podgrad v Istri in Josip Ranek, rojen 5. marca 1901 v Znojncu na Češkem.

— **Poizkušene cerkveni rop.** V noči na 18. t. m. je neznan zločinec v višnjegorski župni cerkvi navrtal vratica tabernaklja in sicer s skrhanim svetrom. Storilec ni odnesel ničesar, pač pa je napravil pri tabernaklju za 1000 Din škode.

— **Tatvine.** V noči na 12. t. m. je bilo vlomljenje v ribnik v bližini hotela Sv. Janeza pri Bohi. Bistrici ter ukradenih 77 postrv. Ribnik in ribe so bile last gozdarske uprave v Bohinjski Bistrici in so bile namenjene za krst prestolonaslednika. — V hišo Ivana Eržarja v Sp. Gameljnah se je dne 13. t. m. ponoči pustil zapreti neznan tat. V teku noči je pokradel več obleke in drugih predmetov. Skupna škoda znaša 1950 Din.

— **Društvo »Dijaški dom v Kočevju«** ima svoj občni zbor dne 4. novembra 1923 ob pol 10. uri v poslopu državne gimnazije v Kočevju. Dnevni red: Letno poročilo odbora, sprememba § 4 društvenih pravil, volitev predsednika in dveh namestnikov odbornikov. — Odbor.

— **Izkušen ključavničarski pomočnik iz Trsta** je prišel vsled nacionalne zavednosti ob službo. Zato išče v Jugoslaviji drugo službo. Plača za prvo dobo postranska stvar. Prosimo ključarska podjetja, ki bi ga bila pripravljena sprejeti v službo, da to sporoče pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Pred škofijo 21, I. nadst.

Posetite umetnostno razstavo

V JAKOPIČEVEM PAVILJONU. — VODSTVO V NADDELJO OB ENAJSTIH.

Gospodarstvo.

Novi zmede.

Ves svet je pričakoval od opustitve pasivnega odpora v Poruhrju zboljšanje notranjega položaja na Nemškem in pa zboljšanje svetovnopoličnih odnošajev, pa ni prišlo ne eno ne drugo. Nemčija je doma v velikanski stiski, brat je čez brata, stranka proti stranki, gladujoči proti vladi. Na zunaj tudi ni nič boljše; Poincaré je neizprosljiv in odklanja vsako pomoč v Poruhrju, sovjeti se pripravljajo, Poljska se trese, francoski kapitalizem pa računa z novimi dobički. Ob neodjenljivosti Francije bi utegnil nastati nov svetovni požar, ki bi zagrabil z nepremagljivo silo seveda tudi nas. Neposredni povod je ruhrski problem.

Spričo takih resnih trenutkov je dobro, če se oglasi tudi kak nevtralec in nam pojasnjuje pomen opustitve odpora. — Mi nismo nevtralni, ker smo sami od sebe s Francijo. — Šved Gustav Cappel nam v objektivnem presojevanju razlaga ruhrski problem in se ozira pri tem predvsem na gospodarsko stran.

Plačilna možnost Nemčije je bila že pred začetkom ruhrske vojske pri kraju. Ta vojska je možnost napravila seveda čisto iluzorično. S podporami za Poruhrje itd. se je začela nemška finančna propast. Opustitev odpora pomeni pač začasno olajšanje državnih financ. Trajno bi bilo pa to le mogoče, če bi obenem prenehala zasedba Poruhrja po Francozih in bi se ta zemlja včlenila v rensko gospodarsko telo. Ker tega ni, grozi zima z bedo in lakoto in vsem, kar žrta zmeraj sledi. — Se je že začelo. — Civilizirani svet bi tega strašnega umiranja ne smel gledati s prekrižanimi rokami, temveč bi moral začeti s pomozno akcijo velikega obsega. Sicer je nemogoče, izdatno pomagati 60 milijonskemu narodu, a se da napraviti to posredno.

Za prebivalstvo Poruhrja pomeni sedanjí položaj popolno vklonitev pod sistem, ki ima značaj suženjstva. Trajanje takega sistema je čisto negotovo. Svetovno mišljenje bo seveda proti zopetni vpeljavi suženjstva; a precej dolgo bo trajalo, preden bo svet uvidel, kaj se pravzaprav ob Ruhrji godi. Potem pa dosedaj še nikoli ni bilo dobro, če vodimo produkcijo v obliki suženjstva, zlasti ne tako razvito veleindustrijo, kakor je v Poruhrju. Ruhrsko prebivalstvo bo pač do zadnje kaplje izžeto, kupčijsko pa kljub temu vsa zasedba ne bo nesla nič. Če ni, pa ni. Eden največjih evropskih industrijskih krajev bo v svojem delu oviran, in bo pri tem gospodarsko trpela se-

veda vsa Evropa. Posledice bomo videli v najširših evropskih krogih in tudi še izven Evrope. Končni zaključek bo zakasnitev dela obnove in nevzpostavitev normalnih političnih in gospodarskih razmer. In na to že ves svet dolgo zastoj čaka.

Kakšne so posledice za Nemčijo? Če vidí položaj tak, kakršen je, in se ne vdaja iluzijam plačilnih možnosti, ki jih ni, potem naj izjavi, da je izgubila z zasedbo Poruhrja vsjo plačilno zmožnost in da je vsako pogajanje o reparacijah odveč. Zavezniki bi upali na nekaj, česar Nemčija ne more izpolniti. Nemška socialna demokracija ni nikdar vedela, kaj Nemčija zmore, ni poznala njene produktivnosti in zato tudi ne možnosti takih odplačil.

Dobro pa vemo, kakšne so posledice za francosko politiko. Francija sama priznava to v poletnem dopisovanju z Anglijo. Tam pravi, da hoče zlomiti nemški odpor, potem pa imeti Poruhrje tako dolgo zasedeno, da bo plačala Nemčija zadnji groš. Ker pa Nemčija v tem slučaju sploh plačati ne more, pomeni ta francoski program zasedbo za zmeraj. S tem pa nikakor še ni rečeno, da si bo Francija Poruhrje priklopila. Tega ne mara, ker bi potem morala skrbeti zanj; pač pa bo videla v Poruhrju nekako rimsko provincijo, predmet izsesavanja, brez vsake odgovornosti za njeno dobrobit. Sicer se pa taka izsesavalna politika sredi moderne visokoindustrijske Evrope najbrž ne bo izplačala in bo več stala, kakor bo pa nesla. Francija pa ne odneha; in če bo Nemčija pustila vsak odpor in bo ostala pasivna, bo izvedla tudi svoj nadaljni program, načrt finančne kontrole nemških plačilnih možnosti; to je pa isto kakor popolna okupacija Nemčije. Okupacija vse Nemčije bi pa ugonobila najbrž tudi Francijo.

Tudi mi na Švedskem vemo, kaj vse bi to pomenilo, in se nam čudno zdi, da govori poročila iz Londona o popolnem soglasju med Poincaréjem in Baldwinom. Mislimo pa, da ima angleški narod tako zdrav gospodarski čut in tako visoko razvito ekonomično poznavanje razmer, da ne bo dolgo časa trpel vlade, plavajoče v toku Poincaréja. Angleži so zašli tako daleč, da so že zgubili politično samoodločbo — to smo povedali že tudi mi —. Morebiti bo angleški državljani uvideli, da ne sme iti za Francijo, ali pa bo pomagal podaljšati politično anarhijo in gospodarsko zmedo sveta za nedogledne čase.

Tako Šved iz Stockholma.

Med.

V resnih časih živimo. Draginja živil, obleke, stanovanja, vzdrževanja zdravja nas tarejo čim dalje občutneje. Posebno težko stališče ima danes družina glede ohranjanja zdravja. Slabša hrana, povojne razmere vsled draginje živil, posledice pomanjkanja živil med vojno, nakopane bolezni naših v vojni službečih vojakov, mnogih invalidov — povzročajo, da je naše oslabele telo dostopneje raznim kužnim in drugim boleznim. Stroški za zdravljenje so vsled visokih cen zdravil in dragih zdravniških obiskov za premožne družine usodopolne ter itak rastoče pomanjkanje še povečuje. Zato vsakdo in vsaka družina, kjer more, varčuje in se ogiblje stroškov. Vendar je zdravje glavna stvar vsakega človeka. Na njegovo ohranitev mu mora biti največ ležeče. To je v vsaki družini še posebno potrebno. Vsake gospodinje glavna skrb bodi, da si obvaruje zdravo družino. Skrbna gospodinja si jo skuša s pomočjo domačih zdravil, ki so bolj pri roki in ki šestokrat najugodnejše vplivajo. Zato si nabavi tudi vsaka svojo domačo lekarno, obstoječo iz raznih čajev, rož, mazil, obvez itd. Žal, da pri tem pogrešamo eno najboljših domačih zdravil, ki ga vsak rad ima, vsak pozna, se ga lahko dobi in vendar kljub temu zanemarja, to je — med. Kako krepčilen, redilen in prijeten je med za otroke in stare, bolehave ljudi; koliko bolezenskih pojavov ustavi in ublaži njegovo uživanje; kako okusen je in kako prijetno barvo ima in vendar kako se zapostavlja!

Kako lahko je njegovo shranjevanje: zahtuje čista posoda in suh kraj, pa ostane leta in leta, ne da bi zgubil na dobroti ali okusu. Kako lahko se danes med kupi! V vsaki vasi se nahaja navadno po več čebelnjakov in s kako skrbnostjo pripravljajo ozir. izcejajo ravno v sedanjem jesenskem času naši čebelarji ta pridelek. Kako računijo, koliko ga smejo odvzeti, da bo čebelar ostala zadostna zimska hrana, komu se ga bo oddalo brezplačno, koliko ohranilo za dom in koliko ga bodo namenili v prodajo. To je navadno najzavnejše. Tudi čebeloreja mora prinašati dohodke; potrebščine so velike, trud je bil tudi precejšen, dandanes tiči v čebelarstvu precejšna glavica. Na žalost moramo priznati, da naše mestno občinstvo še danes ne ve, prav ceniti vrednost medu kot živilo in kot zdravilo, veliko pametneje postopajo naše kmečke gospodinjice in matere. Dočim ima vsaka kmetica doma shranjen med za prvo pomoč po prehlaji ali drugače obolelim družinskim članom, ne najdeš istega posnemanja pri mestnih gospodinjah. Lahko trdimo, da se od vsega pridelanega medu porabi gotovo tretjina na deželi. Če bi ga n. pr. v Ljubljani imela vsaka gospodinja v svoji domači lekarni in to le majhno množino 2 kilograma, znašalo bi to nad 20.000 kg; kje je Maribor, kje so ostala manjša mesta in trgi v Sloveniji, ki se še zanikrnejše preskrbujejo z medom!

Ne bomo tu slavo peli — medu, ampak na to hočemo opozoriti tako naše mestne gospodinjice, naše bolehave ljudi, na ljubitelje medu in na vse, ki se nameravajo založiti z medom, sedaj je čas, da se to zgodi. In zakaj? Dokler je med tekoč, v steklenici prosojen, dokler ne kristalizira in postane gost in zrnat, kar je najgotoveje znamenje pristnosti in mu ni pridejanih manj vrednih primesi — takrat zamore vsakdo njegovo pristnost, čistost, dobroto in prijeten okus najbolje spoznati. Ta čas je sedaj. Naši čebelarji tudi sedaj najraje prodajo med, da morejo s ponosom dokazati, da imajo le pristno, nepokvarjeno blago na prodaj. Kupovalce pa dobi tudi sedaj najgotoveje pristno blago v roke. Zatorej naše mestne gospodinjice in sicer prav vse, premožne in ubožne, sežite pridno po tem živilu in zdravilu. Če računimo, da imamo takih gospodinj po naših mestih in trgih v Sloveniji približno 100.000 in če vsaka kupi samo po dva kg medu, spravili bi čebelarji približno polovico vsega letos pridelanega medu v promet. Zlasti manj premožne družine, ki najtežje utrpel visoke cene zdravil in zdravniških obiskov, ki najbolj potrebujejo trdnega zdravja, naj ne zamude sedanje ugodne prilike, da se s medom za vse leto preskrbe. Če zmorejo za nakup v vsaki družini potrebnega sladkorja izdati velike vsote, naj rajši del teh izdatkov obrnejo na med, ki je v ceni nasproti sladkorju nižji, čeravno ima desetkratno višjo redilno in krepčilno vrednost kot sladkor, zlasti kakršnega sedaj dobivamo, ki vsebuje toliko apne-primesi, da je za večjo uporabo zdravju t. j. želodcu, naravnost škodljiv.

S pravočasnim nakupom medu pospešujemo vnušo naših čebelarjev za vedno obsežnejšo gojitve te kmetijske panoge, ki je cvet in poezija kmetijstva. Naša čebelna pasma pa je od vseh čebelnih pasem najzdravnejša, njen pridelek — med najslajši, zlasti oni, ki je iztočen in vsebuje še vse aromatične snovi. Na to pa je treba imeti posebno pozornost, kdor hoče dobiti najboljše kakovosti medu.

g Žitni trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žito sledeče cene: pšenica 345 do 350 Din, koruza 212,50 Din, pšenična moka št. 0 550 Din, št. 3 370 Din, oves 225 do 245 Din, fižol 530 Din. Tendence nespremenjena. — V Somboru pa so bile cene žitu sledeče: pšenica 350 do 355 Din, koruza 260 do 265 Din, oves 235 do 240 Din, pšenična moka št. 0 570 do 575 Din, koruza 250 do 260 Din.

g Stanje papirnatega denarja na Ogrskem je po zadnjem izkazu mažarske Narodne banke zopet naraslo za 29,2 milijardi ogrskih kron in znaša danes 618 milijard ogr. kron.

g Vrednost ruskega sovjetskega rublja. Dne 10. oktobra se je plačevalo na moskovski borzi 4470 milijonov sovjetskih rubljev za funt šterlingov in 980 milijonov rubljev za dolar.

g Kako je s poljedelstvom v Ukrajini. Osrednji statistični urad v Moskvi je podal te dni naslednje poročilo o ukrajinskem poljedelstvu l. 1923: V celi Ukrajini se je poljska površina povečala v primeri s predlanskim letom za 1.921.000 desetini ali za 13 odstotkov. Letošnja letina je za 55 milijonov pudov ali 7,5 odstotkov večja od one l. 1921.

g Nova velikanova elektrarnica v Londonu. Baš te dni je bila podpisana stavbna pogodba o zgradbi nove velike elektrarne v Barkingu blizu Londona. Rečeno električno podjetje bo eno največjih na svetu in bo lahko krilo skoraj vso sedanjo potrebo električnega toka v Londonu in okolici. V južno stran Londona bo napeljan tok pod Temžo v kablu, ki bo položen v posebnem tunelu, čigar premer bo znašal 7 čevljev. Tunnel bodo izkopali 60 čevljev pod površino reke Temže.

g Stanje železarske industrije na Švedskem. Na shodu železarskih industrijalcev v Göteborgu se je poročalo o situaciji železarske industrije v prvih 7 mesecih letošnjega leta. V primeri z letom 1922. se je dognal večji izvoz ruda in sirovega železa, a manjši izvoz valjanega železa in jekla in vrh tega zastran šestmesečne stavke silni padec produkcije vsakovrstnih železnih izdelkov. Nasprotno se je povečal uvoz v primeri z lanskim letom za približno 50 odstotkov. Po končani stavki v začetku avgusta so začela železarska podjetja zopet obratovati. Konec rečenega meseca je bilo v tvornosti 61 plavžev (l. 1913 pa 111), 77 lancashirskih peči (211), 12 besemerskih peči (18), 50 martinskih peči (61) ter 12 električnih peči. Zaradi dolgotrajne stavke ima večina podjetij obilo naročil, ki bodo omogočila zaposlenost v najbližjih mesecih. Povpraševanje po valjanem železu in jeklu je neznatno zaradi manjše porabe doma in v inozemstvu.

BORZA.

Curib, 19. okt. (Izv.) Pešta 0.0306, Italija 25.12, London 25.24, Newyork 558, Pariz 33.35, Praha 16.3, Dunaj 0.007813 (n. a. K. 0.0079), Sofija 5.35, Belgrad 6.7250, Varšava 0.006.

Zagrebi, 19. okt. (Izv.) Pešta 0.45, Italija 3.7850 do 3.80, London 379—381, Newyork 83.25—84, Pariz 5—5.05, Praha 2.49—2.5050, Dunaj 0.117750 do 0.118750, Curib 15.05—15.10.

Socialni vestnik.

s Nezaposlenost v češkoslovaški republiki v mesecu septembru 1923. V polovici meseca septembra t. l. je bilo v češkoslovaški državi — kakor kaže statistika ministrstva za socialno skrbstvo — vsega vkup 57.000 oseb brez dela in zasluzka, ki so dobivale državno podporo, in sicer 40.000 moških ter 17.000 žensk, a poleg tega še 50.500 družinskih članov. Od teh jih je pripadalo na Češko 41.000, na Moravsko in Slesko 10.000, na Slovaško in Podkarpatsko Rusko pa 6.000. Vrh tega je bilo s posredovanjem podjetij podpiranih še 41.700 deloma nezaposlenih oseb ter 24.400 družinskih udov. Število nezaposlenih, neposredno od države podpiranih delavskih moči se je v primeri s prejšnjim mesecem zmanjšalo (61.438 v avgustu). V mesecu septembru lanskega leta je bilo od države direktno podpiranih 34.128 oseb, s posredovanjem podjetij pa 55.863.

s Delavske plače v Ameriki. Glasom uradnih podatkov je proizvedla industrija Zedinjenih dežav: 1914. leta za 23.987.860.000 dolarjev blaga, od katere vsote so dobili delavci na plačah 5.342.157.000 dolarjev; leta 1919. so bili vredni proizvodi 62.041.795.000 dolarjev, delavci so dobili 13.342.655.000 dolarjev; leta 1921. je znašala vrednost proizvodov 43.635.183 milijonov dolarjev, delavci so dobili na plačah 10.763.442.000 dolarjev. Na delavske plače odpade povprečno dobra petina vse vrednosti; ako računamo za material in druge stroške še 1 in pol do 2 petini, vidimo, da ostaneta podjetnikom celi dve petini kot čisti dobiček.

s Stavke in odslovitve v češkoslovaški republiki. Od vseh 32 slučajev kolektivnega ukinjenja dela je bilo 29 stavk s 3350 nameščenici, od katerih je bilo 750 žensk, 3 odslovitve s 620 uslužbenci, izmed katerih je bilo 220 žensk. V juniju 1923. se je začelo 19 novih stavk in odslovitve s 1480 nameščenici proti 26 novim stavkam in odslovitvam s 4190 nameščenici v mesecu maju 1923. Vsa izguba delovnih dni je znašala 48.860 proti izgubi 47.600 delovnih dni v maju 1923. — Izguba nameščenicev na medzi je znašala 1.073.000 češkoslov. kron proti izgubi 1.090.000 š. K. v maju 1923. — Od vseh 32 stavk in odslovitve so nastale zaradi zahteva večjih mezd oziroma nameravane redukcije mezd: 3 stavke s 100 nameščenici; 18 stavk in 1 odslovitve s 275 nameščenici, od katerih se 80 delavcev ni direktno udeležilo stavke; 7 stavk s 580 nameščenici je nastalo zato, ker se niso upoštevale organizacije in vodilne osebe; 1 stavka in 1 odslovitve s 380 nameščenici zaradi pomanjkanja naročil. — V mesecu juniju se je končalo vsega vkup 21 stavk in odslovitve s 1880 nameščenici. Od teh se je končalo: 7 stavk s 280 nameščenici z uspehom nameščenicev; 1 stavka in 1 odslovitve s 1475 name-

ščenici z uspehom delodajalcev; 3 stavke s 75 nameščenici pa s tem, da so tako nameščenici kakor tudi podjetniki nekaj odnehali od svojih zahtev; 9 stavk in 2 odslovitve s 2140 nameščenici se pa v mesecu juniju ni še končalo.

Ljubljanske novice.

Ij Ata »Narod« in ideje. Včeraj so imeli ata že na vse zgodaj eno sijajno idejo. Ko je še ležala nad ljubljanskimi ulicami gosta in hladna megla, ata pa v topli postelji, jim je prišla ideja, da so vzeli »Slovenca« v roke. Ali ni to sijajna ideja od ata? Potem so si ata podložili pod hrbet in tilnik še dve blazini, privili elektriko na nočni omarici in so začeli — o, ne dremati, ampak brati! Ali ni to zopet ena sijajna ideja od ata? Ko so pa prebrali »Slovenčev« uvodnik, jim je začelo pred očmi kar migati od njihovih lastnih idej! »Kaj? Ideje? Moč ideje? — so se ujezili ata — oh, diese verdammten Klerikaltzen! Kje pa naj dohijo ti kakšno idejo? Saj nič nimajo! Ampak pri nas, bei die Naprednjaken, — to je pa vse kaj drugega! Če tako-le človeka želodec zaboli, imamo mi takoj idejo, wir Naprednjaken, in še kakšno idejo! (Tu so ata previdno odprli v steno vdolan »tabernakel« in si privoščili nekaj okrepčila, ker so stari in notranje maže potrebni.) Potem so pa nadaljevali: »Sehn's, d'ös is' a Idee! Ali imajo klerikalci take ideje? Kaj pa imajo? Nato so ata nekoliko zadremali, samo za par minut. Potem jih je pa prišlo v nogah in zopet so se spomnili na eno še lepšo idejo: Popeljni! Oh ti dobri popeljški, ki noge tako potolažijo. Ti so več vredni kot vse ideje, kajti popeljni, to so moč ideje. V sladkih mislih na moč ideje s toplo vodo politih popeljniov so se ata dvignili, oblekli, odprli okno, nataknili cilindar na glavo in vzeli palico v roke in odšli pred hišna vrata. Takrat jim je pa stopila v glavo najsičajnejša ideja: Zavili so jo lepo počasi na frišne domače krvave klobase zum Maček dem weltberühmten tam za vodo...

Ij »Moralne vizitke« je začel izdelovati »Slovenski Narod.« Ali ima obrtni list za ta predmet?

Ij Spored klavirskega koncerta Ivana Noča, ki se vrši v ponedeljek, dne 22. oktobra ob 8. uri zvečer v Unionu obsega sledeče točke: 1. Beethoven: Sonata op. 110; 2. Moderato cantabile ed espressivo, b) Scherzo, c) Adagio, d) Fuga. 3. Brahms: a) Balada, b) Rapsodija, 3. Chopin: Sonata v h-molu: a) Allegro maestoso, b) Scherzo, c) Largo, d) Finale. 4. Chopin: a) Etuda op. 10, št. 11, b) Etuda op. 25, št. 5. Liszt: a) Gozdno šumenje, b) Balada v h-molu. — Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

Ij Spored soareje »Jadranske straže«, ki se vrši v soboto, dne 20. t. m. ob pol 9. zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. 1. Pozdrav predsednika. 2. a) Grieg: Ljubim te... b) Vilhar: Mrtva ljubav. Poje operni pevec g. Šimenc. 3. Grieg: Op. 40 in 55: Arina smrt, Anitnin ples, Solvejgova pesem. Izvaja šentjakobski salonski orkester. 4. Brahms: Sam na polju, Hermann: Trije potniki. Poje operni pevec g. Betetto. 5. G. Puccini: Fantazija iz opere: Madame Butterfly. Izvaja orkester. 6. Smetana: Duet iz opere »Prodana nevesta«. Pojeta gg. Betetto in Šimenc. 7. Van Beethoven: Op. 67 F. Sinfonija, 1. št. Izvaja šentjakobski salonski orkester.

Ij Kino Vodmat. V soboto, dne 20. t. m. zvečer ob 8. uri za odrasle krasen film o agentu Hagenbeckovega zverinjaka.

Ij Opozorilo. Danes, v soboto zvečer ob 20. uri otvoritev nanovo, moderno opremljene restavracije in kavarne »Tratinke« s priljubljeno cigansko kapelo. Vstop prost. Cene običajne. — Glej današnji inserat!!

Ij Cene za ževlje je znatno znižala tovarna »Peko« Peter Kozina in Ko., v vseh svojih prodajalnah za blago in v trgovini Hinko Seljak, Prešernova ulica, katero se nahaja sedaj na zalogi, na kar se cenj. občinstvo opozarja. 6618

Ij Pevecem ljubljanskim v »Zvezic« včlanjenih zborov! Za petje na dan Vseh svetih se vrše vaje v Glasbeni Matici in sicer za I. in II. tenorje vseh zborov v torek, dne 23. t. m., za I. in II. bas v četrtek, dne 25. t. m. vselej točno ob tričetrt na 8. zvečer. Polnočtevlna udeležba je nujno potrebna, zato prav vsi! — Odbor »Zvezic«.

Ij Oder Krakovo-Trnovo igra v nedeljo, 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer v dvorani Kolezijska ul. 1. Gogoljeva »Revizorja«, komedija v 5. dejanjih. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij V duševni zmedenosti je neznan kam izginita Erker Matilda, ki je bila zaposlena pri Elči Lukane v Ljubljani.

Ij Tatvine v Ljubljani. Kavčnik Mariji iz Vnanjih gor je bila v Trgovini Angela Zore na Tržaški cesti ukradena iz žepa usnjata listnica z vredno 1000 Din. — Iz podstrešja Petra Korena v Hradskega vasi št. 46 je bila ukradena pernica, vredna 1000 Din. — Zasebnici Frančišk Černeč v Prisojni ulici št. 1 so bile dne 14. oktobra ukradene tri kokoši. — Obleka in perilo v vrednosti 500 Din je bilo ukradeno Kezele Juliji v Ilirski ulici št. 21/III. — Iz barake v mestni jami na Vidovdanski cesti je neznan tat ukradel več orodja, okroglo železno peč ter nekaj živil.

Ij Opozorjamo, da se je tvrdka I. Maček, stara, priznana solidna trgovina z oblekami, preselila v hišo Pokojniškega zavoda na Aleksandrovi cesti 12, kjer prodaja še nadalje po izdatno znižanih cenah. 6358

Ij »Koncert v kavarni Evropa« se vrši danes v soboto, dne 20. oktobra. Igra dravska godba. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost. 6688

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 20. oktobra: SMRT MAJKE JUGOVIČEV. — Red E.

Nedelja, 21. oktobra: UGRABLJENE SABINKE (Strize Putjata). — Izven.

Ponedeljek, 22. oktobra: KAR HOCETE. — Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota, 20. oktobra: EVGENIJ OGNJEGIN. — Red C.

Nedelja, 21. oktobra: PRODANA NEVESTA. — Ljudska predstava.

Ponedeljek, 22. oktobra: zaprto.

»Ugrabljene Sabinke« s Putjatom. Član in režiser drame g. Boris Putjata je po dolgi in težki bolezni popolnoma okreval. Prvič v tej sezoni nastopi v nedeljo, dne 21. t. m. kot Strize v veseloigri »Ugrabljene Sabinke«. Pri tej predstavi igra vloge Brumna g. Gregorin. Začetek ob 8. zvečer.

Alda drugič ni bila več prav to, kar je bila prvič. Kakor da je pohvalno priznavanje prve kot mora leglo na drugo. Ne govorimo o razliki v pevcih, ampak tisto ognjevitost smo pogrešali, ki je prvi pot užigala. Orkester je bil sploh preglasen, tako da je takoj prvi tercet prerastla goščava, ki je pevce dušila; tudi brez surovih mest ni bilo: n. pr. udarci trobil ob nastopu Amneride, ali neotesano suvanje fagotovo v duetu prve slike drugega dejanja (kar naj bi bil samo lahen dekor iz nestrnjeno razpletelih vencov (girland). Izmed pevcev je bil Zathay kot vedno prav dober, Zupan izdaten, pa še ne prav zvneč, Rewiczewa se je v II. dejanju ogrela, da smo začutili mestoma vsaj rahlo planje kraljevske krvi — glas pa v vseh legah, zlasti pri pospešenem gibanju, nima popolnoma v oblasti. Prav tako se je Lewandovska v II. dejanju dvignila, da je bil konec kar prijeten, učinkovit, dasi bi se njenemu širokemu glasu bolj prilagel nekoliko težji germanski kot prožnejši romanski hod. Zakaj je Sowilski zaslužil po prvi ariji plosk na odprtem odru in kasneje mogočen šopek in dragocen venec, res ne vemo, razen če naj neuglajen krič nadomešča božajoči, kot zlate sanje nežno se izlivaajoči spev srčne radosti, sreče. Da režija neizbitnih neokusnosti v odelu še ni omilila, naj samo pripomnimo. Naj nas nihče ne pozabimo zavračati z zgodovino, ker bi moral vsi šaro z ljudmi vred takoj z odra pomesti. Pa recimo, da zgodovinsko resničnost n. pr. kruto, golim bedrom in razodeti polti vojaških pleč, prsi, ramen priznamo. Toda potem zahtevamo do zavidanja zdravo polt egiptovskih borcev, od solnce ožgano, v vročem puštnjskem viharju kot krušna skorja temno rjavo zapečeno; kako naj to predstavlja omehkavana polt nas civilizirancev, ki solnce svoj živ dan ne vidi?!

Ljudski oder.

Sobota, 20. oktobra: Otvoritevna predstava: »Quo vadis?«

Nedelja, 21. oktobra: »Quo vadis?«

Predprodaja vstopnic danes od 5. ure popoldne naprej do začetka predstave, jutri v nedeljo dopoldne od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. ure popoldne naprej do začetka predstave, ker je pričakovati pri nedeljski predstavi veliko obiska z dežele, se p. n. ljubljansko občinstvo naprosi, da poseti po možnosti sobotno predstavo.

Cerkveni vestnik.

c Kongregacija za učiteljice in kongregacija za gospodične pri sv. Jožefu v Ljubljani imata v nedeljo dne 21. oktobra ob polsedmih zjutraj skupno sv. obhajilo.

c Mladinski dom Kodeljeva. V nedeljo dne 21. t. m. blagoslovi g. kanonik Sušnik podobop pompejske Kraljice sv. rožnega venca. Po govoru darovanja. Ob pol 6. uri ginljiva gledališka predstava.

Orlovski vestnik.

Orlovski konjenici Ljubljana. V soboto, dne 20. t. m., ob pol 8. uri zvečer se vrši v prostorih O. P. (Ljudski dom) važen sestanek. Ker začnemo v kratkem z rednimi vajami, prosim brate ljubljanskega okrožja, da se čim prej prijavijo, in sicer v pisarni O. P. in se sestanka v obilnem številu udeležijo. — Načelnik.

Turistika in sport.

Jugoslovenski zimsko-sportski savez ima v nedeljo, dne 21. t. m. l. redno glavno skupščino z obilnim dnevnim redom. Skupščina se vrši v gornjem salonu kavarne Emone ob 9. uri dopoldne. Klubi, ki so člani saveza, se opozarjajo na udeležbo. Delegati morajo prinesiti pooblastilo z navedbo kdo ima pravico glasovanja.

Poslano.*

IZJAVA.

Povodom akademije Saveza dobrovoljcev za Slovenijo v spomin sedme obletnice dobruških bojov in proboja solunske fronte je oblatni odbor Orjuna za Slovenijo v Ljubljani priobčil v Orjuni dne 16. oktobra t. l. tole notico:

»Akademije oblatnega saveza dobrovoljaca za Slovenijo: Vrnili smo vabilo g. n. s sledečo pripombo: »Ker je g. n. oseba, iz gmočnih ozir, proti principom svojih padlih drugov povabil na prireditve tudi dr. Lukana, ki je zaklet sovražnik našega poketa, vračamo vabilo.«

S tom prepovedujemo vsem Orjunašem poset * Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo, kolikor določa zakon.

Akademije »Oblas. saveza dobrovoljaca za Slovenijo.

Podpisani odbor Saveza dobrovoljcev izjavlja nato: »Naš nacionalizem je širokogrudni, in se ne spušta v malenkostne strankarske in osebne prepire. Naši padli tovariši niso vprašali nas, in mi ne njih, katerim strankam pripadamo, temveč vsi smo delali za skupno nacionalno stvar. Nihče nima prava, nam prepovedati, da vabimo na svojo prireditve predstavnike oblasti države, ki smo je ustvarjali. Obžalujemo, da organizacija, ki ima na svojem praporu zapisan nacionalizem, tega ne razume. Naše delo je bilo resno in težko, cilje pa, ki smo jih zastavili, zasledujemo dalje z isto resnobo in vztrajnostjo, in upamo, da v dobrobit naroda.«

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1923.
Za odbor:
L. Vagaja, preds. m. p. Dr. Pekli, tajnik m. p.

Polzvedovanja.

Najdeno. V soboto dopoldne dne 6. t. m. se je našel prost bankovec z 1000 Din. Dobi se na polje.

Zlato sapetalec je izgubila dijakinja trgovske šole. Pošten najditelj naj jo vrne na upravo »Slovenca«, ker je to blag spomin.

Nekaj denarja se je našlo. Poizvo se pri šaro na Černušah.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča za zimsko sezijo podoželskim odrom sledeče igrokaze:

Krivoprisežnik. Narodna igra s petjem v treh dejanjih. Priredil Homunkulus. Din 22.—

Miklova Zala. Igra v petih dejanjih. Po Sketovi povesti priredil M. Bajuk. Din 22.—

Tihotapec. Ljudska igra v petih dejanjih. Po Jurčiču priredil M. Bajuk. Din 22.—

Pogodba. Burka s petjem v dveh dejanjih. Spisal dr. Ivo Cesnik. Din 8.—

Divji lovec. Narodni igrokaz v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Din 18.—

Razvaline življenja. Ljudska drama v treh dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Din 30.—

Turški križ. Igra v štirih dejanjih.

Tri sestre. Igra v treh dejanjih. Spisal dr. J. E. Krek. Din 14.—

Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah. Spisal dr. J. E. Krek. Din 8.—

Vse naše. Burka. F. S. Finžgar. Din 18.—

Veseloigre in šalji prizori. Moške in ženske vloge. (5 iger.) Din 16.

Burke in šalji prizori. 18 enodejank. Din 20, vezano Din 28.—

Kupleti in pesmi. Uredil R. Silvester. 9 kupletov z notami. Din 20.—

Čevljarskega pomočnika

poljšo moč, za takojšen nastop, IŠCEM. Blača 400—500 K tedensko, hrana in stanovanje. Matej Stražar, čevljarski mojster, Domžale štev. 50. 6662

Gospodična

zmožna vseh pisarniških del, s prakso, v pisarni. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Poštens«. 6661

Prodajalka

pošteno, pridno, samostojno prodajalko za delikatesno trgovino. — Ponudbe pod »Poštena prodajalka« na upr. lista.

DVA

Krojaška pomočnika

konfekcijsko delo SPREJME takoj. REBOLJ, konfekcija v Kranju.

Poslovodjo za žitno trgovino

samostojnega, z daljšo prakso, IŠCEM z nastopom 1. DECEMBRA 1923. — Poštebna kavicija Din 10.000. — Ponudbe pod štev. 6693 na upravništvu lista.

UČENKO

pošteno hiše, ne delamržno, sprejem večjo trgovino na deželi. — Naslov: JOS. RUDMAN, Krška vas - Brežice.

Sodni in železn. zdravnik

dr. Leo Trauner
ORDINIRA

na kirurgijo, porodništvo, ženske in notranje bolezni

ZOPET REDNO

d 8.—9. dop. in od 14.—16. pop. LJUBLJANA VII (Šiška), Celovska cesta 28. — Telefon 273.

Za čevljarsko delavnico

nad 50 delavcev IŠCEMO prvorazrednega, strokovnega

poslovodja.

služba stalna. — Ponudbe z dokumenti poslati na naslov: Poštanski broj 322, Beograd. 6646

Vajenca za krojaško obrt

ANTON PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 14. 6637

Samostojna moč.

rejšo gospodično, ki bi bila zmožna prevzeti samostojno vodstvo moje podružnice meš. laga. Ista mora biti vestna, poštena in stančna ter spretna prodajalka. Prim. javica potrebna. — Natančnejši pogoji imeno ali pismeno. — Ponudbe pod: »NATANČNA 6587« na upravo lista.

Pisarniška moč

obč. tajnika, odgovorne poslojnice, gospodarske znanje ali zavarovalnice, ozir. upravitelja, knjarnika ali potnika. Dobra spričevala večletni praksi na razpolago. Blagovolj. nudbe na upravo lista pod štev. 6428.

Ženitna ponudba.

st v najlepši dobi, iz ugledne rodbine, ali v svrhu ženitve znanja z idealno gospodično, katere bi posedovala kako pretenjenje ali ima vsaj primeren prostor za obrt-industrijo. — Cenj. ponudbe pod: »Dobra gospodinja« na upravo Slovenca.

50-75.000 Din posojila

več boljši trgovci proti dobri garanciji, velikimi posestvi, gorzovi in vinogradi dobo 3—6 mesecev in z dobriimi oblatimi. — Cenjene ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod: »Najnost 6694«.

200.000 Din

oddam solidnemu veleposl. podjetju proti obrestim, vključni na prvo leto in soudeležbi za daljšo dobo. — Imene ponudbe pod: »TAKOJ« na upravništvu »Slovenca«. 6660

Prodaj različno pohištvo

za spalnico in knjižnico, mrežo za tennis prostor, zavese in drugo. — Kongresni trg št. 14/II. Ogled od 14.—16. ure. 6671

Naprodaj:

5 letna, lepa KOBILA, visoka 15½ pesti, razna KONJSKA OPREMA (komati, sedla itd.), KOČJE, VOZOV. — Ogleda se pri: J. ZORMAN, Spodnja Šiška, Celovska cesta štev. 91. 6667

Prodaj: 2 okni, eno meri 2,00 x 1,90, drugo 1,90 x 1,90 x 1,90 m, in pisalno mizo iz mehkega lesa. — Cena nizka. — Ogleda se Na stolbi 8. 6687

Prodaj novo hišo

pod zelo ugodnimi pogoji, v juniju dovršeno, z 2 stanovanjema, eno z 2 sobama in kuhinjo, drugo z 1 veliko sobo in kuhinjo. Klet in okrog 300 m² vrta. — Zelena jama štev. 217. 6672

Posestvo

v ljublj. predmestju, ob glavni cesti (hiša, gosp. poslopje, porabno kot skladišče izven linije, dva vrta, njive in gozd) ugodno NAPRODAJ. — Vprašanja na upravo »Slovenca« pod »PREDMESTJE«. 6670

Čevlj. stroj

še prav dobro ohranjen, je NAPRODAJ. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 6669.

ODDAM OKROG STO VOZ

dobre vrtnje prsti.

Poizvo se pri: AL. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg štev. 32. 6668

Parni kotel

18 m² kurilne plošče, 8 atm. ter kompletne naprave za izdelovanje marmelade ceno NAPRODAJ. — Dopise pod: »PARNI KOTEL« na: Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 6692

Mlinarji, pozor!

Imam par popolnoma novih

UMETNIH KAMNOV

(Selbstschärfer), 46 col, kateri so za moj obrat preveliki. Blago je iz mirnega časa in je čisti francoski kremen. Dalje imam vsakovrstne ŽELEZNE TRIBE in zraven spadajoče kolute (velne), pripravno za pogon od gredla na transmisijo. — Kdor želi kupiti, naj si ogleda pri ANT. LAH, umetni valjni mlin, Zg. Poljskava. 6686

PROSTOVOLJNA

javna dražba premočnin.

V nedeljo, dne 21. oktobra 1923 se bo v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 16

ob 1. uri popoldne nadaljevala prodaja razne sobne in kuhinjske opreme: kompl. spalnica, kompl. jedilnica, mize, stoli, lonci, divani, stenska ura, šivalni stroj, svetilke, karnise, banja, umivalniki, zagrinjala, zidan štedilnik, šipe itd. — Kupci se vljudno vabijo. 6645

Hc 99—23. 6648

Dve hiši v Konjicah

štev. 85 in 102 se prodaja dne 29. oktobra 1923 ob 10. uri na licu mesta potom prostovoljne javne sodne dražbe. Pripada več prizidkov, gospodarsko poslopje, dvorišče in vrt. Obsega 11 sob, 5 kuhinj, prodajalniški lokal, obrtne prostore in skladišča. Cel kompleks leži ob veliki državni dunajski cesti in je prav primeren za nastanitev večje trgovine ali drugega podjetja. Vadij znaša 100.000 kron. Dražbene pogoje in informacije audi notarska pisarna v Konjicah.

RADO JEREŠ l. r., notar kot sod. kom.

Inserati

v »SLOVENCU« imajo popolnen uspeh!

Glasovir

prav dobro ohranjen, prodava vdova gospa FRANKA SERBINEK v FRAMU, pošta Rače - Fram, Štajersko. 6595

Kupim pletilni stroj št. 8

nov ali rabljen. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod šifro: »A. G.« 6639

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu najljubše naznanjam, da izvršujem točno in po nizki ceni

moške in otroške obleke.

Sprejemam tudi stare obleke v popravilo in likanje. JOSIP PLEŠKO, krojač, študentska ulica 11, II. nadst. 6606

Rezanje dry

z moferno žago. — LUDOVIK ILERŠIČ, na Friskovcu, Vojaška ulica. 6650

Jedilnico

dobro ohranjeno, KUPIM. — Ponudbe na upravo lista pod »JEDILNICA«. 6639

Novi vinski sodi

(bačve) v vseh velikostih se dobe in popravljajo pri Fr. Repiču, Ljublj., Trnovo.

Bled.

Neopremljeno stanovanje s kuhinjo, hinjo od 1—4 sob, IŠCEM. — Ponudbe na C. L., šumska uprava, Bled. 6666

POSESTVO

obstoječe iz HIŠE, dveh orolov nji in gozda NAPRODAJ. Ceno pove MARIJA KOVACIČ, Cogelnica pri Novem mestu.

Soho

s posebnim vhom, IŠCETA dva, ozir. trije, cel dan odstotni, najraje v sredini mesta. Ponudbe na upravo lista pod: »Prvi november«.

INŽ. M. MIHOR

TEHN. PISARNA — ZASTOP. TVORNIC LJUBLJANA, SLOMSKOVA ULICA 7

Projektuje, dobavi, ocenjuje in preizkuša

STROJE

vsake vrste

Strojne naprave, orodje, žel. konstrukcije, transportne in industrijske naprave.

Nudi tudi ugodno PRODAJO ali NAKUP ter sprejema prijave iz tu- in inozemstva za vsake vrste na prodaj stojčih, dobro ohranjenih

rabljenih strojev.

Enonadstropna hiša

v sredini mesta Maribor po ugodni ceni NAPRODAJ. — Naprodaj je tudi nova drevesnica. Naslov pove: HINKO PRIVŠEK, realitetna pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 18/I, desno. 6629

POZOR LASTNIKI KINO PODJETIJ!

ČUVAJTE SE POTVORBI

Vsak naknadni del tvornice Krupp-Ermann-Kino-strojev G. m. b. H. Dresden nosi lo VARSTVENO ZNAČKO

Dell brez te značke so potvorbe in so nesljudne, nesigurno blago.

UNGER I PATACIC

Generalno zastopstvo Krupp-Ermann-Kino-Werke G. m. b. H. Dresden-Essen.

ZAGREB Telefon 26-46.

HIŠA naprodaj

v obsegu 8 x 10 metrov, na najboljši prometnem prostoru v Trbovljah, prtilična, za trgovino ali obrt jako pripravnna, stanovanje v podstrešju, popolnoma podkletena. Cena je 1.400.000 K. Natančni podatki se dobijo pri zid. mojstru Jurij FERENC v Trbovljah. 6649

Gradbeni material

Soagiot ploče 8 in 5 cm deb. za zgradbo vmesnih sten, Deske iz gipsa za strop 3, 5 cm deb. gips, vsakovrstni, rum. avst. Cement, Kreb, gašeni in negašeni, Opeka, trstika, Proizvodji asfalta in katrana. Bredstva za izolacije, železo. Oddelek za gradbeni material Hönigsberg in Deutsch. Architekt. Graditelji. Zagreb, Illica 34 tel. internurban 29 Glavno zastopstvo za Hrvatsko in Slavonijo Semmering-Schottwien Gipswerke A. G. Proizvajanje Soagiot ploč, gips, stropnih desek, itd.

Naprodaj je lepa VILA

enonadstropna, v sredi mesta Maribor, z obširnimi vrtni. Cena in plačilni pogoji zelo ugodni. Informacije daje: HINKO PRIVŠEK, realitetna pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 18, I. nadst., desno, poleg sodišča. 6622

Ščetarji pozor!

PRODAM po ugodni ceni nov, malo rabljen, železen VRTALNI STROJ za les, jako pripraven; pogon na noge, event. tudi na elektriko. Ponudbe na upravo lista pod: »Vrtalni stroj 10«.

Damske modne plašče

in KOSTUME

20 odstotkov popusta V KONFEKCIJSKI TRGOVINI

Fran Lukič

PRED SKOFIJO 19.

Pozor, šivilje!

Preoblečene gumbe vseh velikosti in Ažuriranje izvršuje takoj in najceneje tvrdka BELIHAR & VELEPIČ, Šiška, Kol. ul. 150

Naprodaj

razna vinska POSODABA in pet velikih hranih SODOV, dokler traja zaloga. — AUGUSTIN, Sp. Šiška, Sv. Jerneja c. 231

Najboljši premog, drva in ogije

KUPITE najceneje pri DRUŽBI ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg štev. 8, telefon štev. 220. 2447

Fran Fajon

čevljarski mojster — LJUBLJANA, Sv. Petra cesta štev. 54 — so priporoča cenj. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča naročila, posebej pa še za izvršitev vseh ORTOPEDIČNIH del. Delo izvršim najhitreje, točno in solidno. Cene zmerno

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov in sprajalnih palic.

Popravi lačno in solidno!

MIŠI, podgane, stenicice, ščurki

in van golazen mora poginiti, ako porušijo moja najbolje preiskšana in splošno hvaljena »redstva«, kot proti solnčnim in hišnim mišim Din 7-50, za podgane Din 7-50, za ščurke Din 10, za stenicice Din 7-50 uničevalce moljev Din 6— proti mrčesom Din 7-50, maščilo proti ušom ori lindh Din 4— in šivini Din 4— za unič. v obliki in oradu Din 7-50; proti mrčesom na sadju in zelenjavi proti mravljam Din 7-50. Pošila po povzetem Zavodu za eksport »ARTES« kem. laboratorij M. Jünker, Petrinjska ul. 3, Zagreb 39. Trgovcem pri večjem odzemu na ust.

Arhitekt in mestni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana Gosposvetska cesta 10.

Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850

se priporoča za zgradbe vseh vrst

ter izvršuje načrte in proračune.

Singer šivalni stroji

na celem svetu znani kot najboljši. — Podružnice in zastopstva v vseh mestih.

LJUBLJANA, Selenburgova ulica štev. 3.

Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. kat.

A 146/21—244.

6682

Dražbeni oklic.

Dne 30. oktobra 1923 ob 9. uri dopoldne se bodo na Vranskem, v hiši štev. 40 (gostilna »Pri pošti«) prodajale potom prostovoljne sodne dražbe v zapuščini barona Friderika Wittenbacha spadajoče premočnine, kakor kočevki, mize, postelje, omare, razno orožje, turški meči, puške, borilna priprava, slike, in sicer omare, orožje in slike s starinsko vrednostjo, konjske opreme, uzde, brzde, vajeti, odeje, sedla.

Izključna cena je cenilna vrednost, pod katero se ne prodaja. Najvišji ponudek je plačati takoj po domiku v roke dražbo opravljajočega organa, ker se sicer še pri istem naroku opravi zopetna dražba, pri kateri je prejšnji zamudni zdražitelj izključen kot ponudnik, pač pa jamči za diferenco, za katero bi njegov najboljši ponudek presegel pri zopetni dražbi doseženega.

Z domikom preide nevarnost kupljene reči na zdražitelja in jo mora on takoj po dražbi odstraniti od mesta dražbe.

KR. OKRAJNO SODIŠČE NA VRANSKEM,

dne 14. oktobra 1923.

Vaako soboto in nedeljo

sveže domače koline

in prvovrstno VINO ima

gostilna Vidmar (Težak)

Sv. Jakoba trg štev. 5, LJUBLJANA

Najnovejša IZNAJDBA!

Brez kvarjenja blaga KEMICNO SNAZENJE

OSRAM
ŽARNICE
kupuje in rabi
celi svet.

OSRAM
to znamko morajo nositi žarnice

OSRAM
NITRA

PUH
in
PERJE

vedno v zalogi pri trdnici
R. Miklauc
Ljubljana

Poravnajte naročilno!

Trgovina
ženskih rut (robcev)
na debelo
Mars d. d.
poslovodja Ignjat Fleusser, Zagreb
podaljšana Hatzova

Klavirje
pianine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo.
Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glas-
instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno.
Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Mai., Ljubljana, Kongresni trg

Parna žaga Fran Ravnikar
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

A 91/20

6628

Dražbeni oklic.

Na prošnjo dedičev se vrši vsled sklepa okrajnega sodišča v Trzinu z dne 11. oktobra 1923 A 91/20-73 prostovoljna javna dražba v zapuščino po Jerneju Dovjaku od Sv. Ane 57 spadajočih gozdov p. št. 149 in 150, k. o. Sv. Ana, v izmeri 3 ha 93 a 69 m²

dne 26. oktobra 1923 ob 3 uri popoldne
v notarski pisarni v Trzinu.

Izključna cena za obe parceli skupaj je 132.000 K.
Vadij znaša 13.200 K. Celo skupilo oziroma polna varščina za celo skupilo se mora položiti takoj pri dražbi.

Trzin, dne 15. oktobra 1923.

Janko Svetlič, notar kot sodni komisar.

Čevlje za zimsko sezi-
jo, zelo trpežne
in nepremoč-
ljive, po meri izdelane, priporoča
Alojz Zalokar
Ljubljana, Kolodvorska ul. 18.
Istotam je hitra popravilnica z
gumijevimi ali usnatimi podplati.

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja
**premog iz slovenskih
premogovnikov**
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo
**inozemski premog in koks vsake
vrste in vsakega izvora** ter priporoča posebno
I^a čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog
in brokete.
Naslov:
Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/11.

Zahvala.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem oddal svojo staro, znano restavracijo in kavarno »TRATNIK« svojemu sinu, strokovnjaku.

Zahvaljujem se slavnemu občinstvu za dose-
danji obisk in naklonjenost, ter obenem priporočam
najtopleje nadaljni obisk nanovo, moderno oprem-
ljene restavracije in kavarne mojega sina.

Z odličnim spoštovanjem

Leopold in Alojzija Tratnik.

Naznanilo.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel staro, znano restavracijo in kavarno »Tratnik« od svojega očeta, katero sem popolnoma na-
novo renoviral in moderno opremil.

Kot strokovnjak zagotavljam p. n. občinstvu,
da bom postregel v vsakem oziru z najboljšo ku-
hinjo, pristnimi vini, točno in solidno postrežbo.

Otvoritev se vrši v soboto, dne 20. t. m. zve-
čer ob zvokih priljubljene ciganske kapele.

Koncert se vrši redno vsak dan od 1/2 21. do
1/2 1. ure ponoči. Vstop prost, cene običajne.

Za obilen obisk se najtopleje priporoča

Mirko in Varija Tratnik
restavrater in kavarar.

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavica: Din 60 milijonov. Rezerva: 32.515.000.-

Podružnice:

Bled,	Jesenice,	Metković,
Cavtat,	Korčula,	Prevalje,
Celje,	Rotor,	Sarajevo,
Dubrovnik,	Kranj,	Split,
Ercegnovi,	Ljubljana,	Sibenik,
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.

Amerikanski odio

Naslov za brzojavke: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortland Street 82,
New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta
Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Trgovaška banka d. d., Ljubljana

Selenburgova ulica šte. 1

(Kapital in rezerve Din 17.500.000.—)

izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavke: Trgovaška.

Telefoni: 139, 146, 458.

Podružnice:

Maribor	
Novo mesto	
Rakek	
Slovenjgradec	
Slovenska Bistrica	

Ekspoziture:

Konjice	
Meža-Dravograd	
Ljubljana (me- njalnica v Kolo- dvorski ulici)	